

Lokalne vesti.

— Na Martinovo nedeljo, dne 11. t. . se je prijetila v naši slovenski naselbini zopet velika nesreča.

Okrog pol 10. ure zvečer se je vračal znani gostilničar Andrej Spolar na 1924 So. Laflin cesti z nekoga izleta s svojim avtomobilom domov. Na Blue Island Ave. in Wood St. je pa po nesreči zadel rojak Spolar z avtomobilom v polično karo. Poleg Spolarja je bila v avtomobilu njegova žena Neža, rojena Vitorac, rodom iz Kamnika na Kranjskem, njun 4 letni sinček Andrej, njih prijatelj Josip Radanovič, rodom iz Brežic ob S. in ga. Marija Holazinski, rodom Poljakinja. Slednja je umrla valed poškodbe v okrajni bolnišnici minuli ponedeljek zvečer ob 8. uri, ostali štirje so bili tudi takoj po nesreči prepeljani v omejeno bolnišnico.

Kako se je nesreča pripetila med Spolarjevim avtomobilom in polično karo, se bo vršila tozadnja koronarska preiskava in sodnijska obravnava.

Mr. Spolar, 34 let star, rodom iz novomeškega okraja, njegova žena in rojak Radanovič so vsi člani dr. Narodni Vitezi S. N. P. J.

Slučaj je radi tega nad vse žalosten, ker leži žena z obvezanimi ranami v posebnem oddelku bolnišnice, njen mož obvezan na glavi s prebito čepinjo leži poleg prijatelja Radanoviča zopet v drugem oddelku, med tem ko se zviža otrok vsled notranjih bolečin zopet v drugem oddelku.

Med tem, ko prinašamo to žalostno vest, se nahajajo vsi ponesrečenci v obupnem stanju. Pri koliziji s polično karo je vse tako pretreslo, da so bili vsi dlje časa v bolnišnici pri polni nezvesti. Drugi dan, (v ponedeljek) so vsi preplašeni povpraševali, kaj se je z njimi zgodilo.

Rojak I. Kersnik in naš župnik Rev. A. Sojar sta hodila v ponedeljek od postelje do opstrelje in sta dajala tem ubogim ponesrečencem tolažbo s tem, da so zvedeli eden za drugega, da so še živi razum ene osebe, Mrs. Holazinski.

Rojak Andrej Spolar, njegova žena in rojak Josip Radanovič so prejele dne 12. t. m. vse zakramente za umirajoče, ker so bili pripravljeni na najhujše. Upamo pa, da bodo okrevali.

Zopet nov dokaz, da nesreča nikdar ne počiva. Bodimo torej previdni z našimi avtomobili in kar je glavno: mi ne vemo ne ure, ne dneva smrti . . .

O dne 28. oktobra ponesrečenem rojaku Frank Enčimer, ki je padel s "porča" na 1924 Blue Island ave. pri prežanju vina, smo poročali že v predzadnji in zadnji številki. Omilovanja vredni Enčimer se je boril v bolnišnici sv. Antona tri dni s smrtjo in je za večno zaspal minulo nedeljo dopoldne ob pol 9 uri.

Pogreb se je vršil iz naše slovenske cerkve včeraj dop. ob 9 uri po opravljeni čni sv. maši. Naj v miru počiva!

Ameriške vesti.

Predsednik Wilson bo določil ceno kruha.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Washington, D. C. 11. novembra. Jutri se bo ukrenilo potrebne korake glede krušnega vprašanja in znižanja cene kruha, ko bo predsednik Wilson izdal potrebno proklamacijo na podlagi katere se bo stavilo vse pekarnice pod državno oblastveno dovoljenje (license). To se bo pričelo letos, z 10. decembrom. Pekli se bodo mo-

rali podvreči predpisom živilske administracije in prvi vrsti pa glede teže in kakovosti moke pri peki kruha. Vlada sicer ne bo naravnost določila kake nove cene za kruh, vendar se pa sodi, da bodo pekarnice vsled te nove vladne odredbe prisiljene znižati ceno pri funtnem hlebu kruha na 7 ali 8 centov.

Bolj fine razkošne vrste kruha se bo opustilo in določilo samo 4 vrste glede teže hlebov s predpisom, koliko te, ali one vrste kruha se sme vzeti za 1 hleb. Teža štruc, ozir. hlebov bo 1 funt, 1 in pol lb, 2 in 4 lb. Vsak hleb bo imel na sredi zarezo, da se ga bo lahko čez pol prerezalo in prodalo.

Po novi določbi bodo peki lahko porabili samo 3 funte sladkorja pri sodčku moke, namesto dosedanjih 6 funtov; poleg tega bo predpisano tudi samo 2 funta rastlinskega olja pri sodčku moke, namesto dosedanjih 6 funtov masti, ali olja.

Živilska administracija namerava na ta način prihraniti 100,000,000 funtov sladkorja in ravno toliko masti. Pekli bodo lahko rabili za kruh samo posneto mleko; žemlje se bo lahko peklo samo v predpisanih vrstah iz navadnega krušnega testa.

Živilski administrator Hoover misli doseči s kooperacijo pekarske industrije in s sistemom licenziranja — razne reforme pri sedanjih prodaji in rabi kruha. Te prenosne se bodo nanašale na velepekane, na prodajalce in tako tudi na ljudstvo, ali odjemalce.

Darila vojakom.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Poštni department v Washingtonu je dne 29. oktobra t. l. določil, da ne smejo presegati poštni zavitki vsebujoči božičnega darila za ameriške vojske na Francosko — teže sedem funtov. Tozadnje obvestilo je prejel poštni departmnet od ameriške poštne oblasti na Francoskem, da ne sprejemajo in ne prevažajo poštni vlaki v Franciji zavitkov ki so več nego 7 funtov težki.

Zavarovanje vojakov in mornarjev.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Iz Washingtona se poroča, da je prejela vlada do 28. oktobra t. l. 15,178 prošenj za državno zavarovanje v skupni svoti \$121,424,000. Število teh prošencev in skupna zavarovalna svota je primeroma le del celokupne zavarovalnine, katero se bo tekom prih. 10. dni še zdatno povišalo.

Skoro vse prošnje so prišle od takozvane "Rainbow" divizije v vajaškem taborišču v Camp Mills, N. Y. to pa radi tega, ker se je tem vojakom prvim odpisalo prošnje (tiskovine.)

Iz teh številke je posneti, da se bo večina zavarovancev zavarovala po \$10,000, ali za najvišje predpisano svoto.

38,000,000 mož pod orožjem.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Washington, D. C. — Na podlagi zadnjega računanja vojnega departmanta je v sedanjih vojni najmanj 38,000,000 mož pod orožjem in sicer 27,500,000 na strani zaveznikov in 10,600,000 na strani "kajzerja". Te številke pa ne vsebujejo moštva, katero je pridrženo raznim mornaricam; ako bi se še mornarice prištele, bi se to število povišalo lahko za več milijonov.

Proti Nemčiji ki ima 7,000,000 vojakov, Avstriji z 3,000,000, Turčiji z 300,000 in Bulgariji z 300,000 vojaki se borijo sledeče obojene sile:
Rusija 9,000,000; Francija 6,000,000; Velika Britanija 5,000,

URADNO NAZNANILO.

IZ URADA GLAVNEGA TAJNIKA K. S. K. JEDNOTE.

Kakor že znano članom in članicam, določilo se je na zadnji konvenciji K. S. K. Jednote, da se bode s prvim jan. 1918 upeljala prostovoljna centralizacija bolniške podpore, pod pogojem, če se pravočasno zglašijo zadostno število krajevnih društev, kojih število znaša 500 članov in članice.

V ta namen so se do sedaj prijavila sledeča društva:

Ime društva.	Število članov(ie).
Dr. Marije Pomočnice, 17, Jenny Lind, Ark.	15
Dr. sv. Jožefa 21, Federal, Pa.	76
Dr. sv. Barbare 23, Bridgeport, Ohio.	45
Dr. sv. Barbare 24, Blocton, Ala.	13
Dr. sv. Ant. Pad. 72, Ely, Minn.	95
Dr. sv. Barbare 74, Springfield, Ill.	56
Dr. sv. Alojzija 83, Fleming, Kans.	46
Dr. Marije Sed. Žal. 84, Trimountain, Mich.	69
Dr. Marije Zdrav. Bol. 94, Sublet, Wyo.	36
Dr. sv. Alojzija 95, Broughton, Pa.	81
Dr. sv. Martina 126, Mineral, Kans.	26
Dr. sv. Roka 132, Frontenac, Kans.	73
Dr. Marije Majnika 154, Peoria, Ill.	18
Dr. sv. Antona Pad. 158, Hosteter, Pa.	29
Dr. sv. Štefana 159, Delagua, Colo.	9
Dr. Marije Pomagaj 164, Eveleth, Minn.	26

Skupaj 713

Kakor razvidno se je prijavilo za centralizacijo 16 krajevnih društev s skupnim številom 713 članov in članice. Ker se je s tem doseglo zadostno število članstva, radi tega se bode takoj pričelo z delom in vsemi pripravami, da se bode zamoglo z januarjem mesecem prihodnjega leta začeti s poslovanjem.

Vsa društva, ki nameravajo pristopiti k centralizaciji, se tem potom prosijo, da se prej ko mogoče odločijo in to naznanijo na urad Jednote.

Omeniti moram, da je konvencija določila, da se v centralizacijo sprejema le društva v celoti. To se pravi, da društvo, ki se želi pridružiti centralizaciji, mora vstopiti z vsemi člani in članicami, ki jih tako društvo ima. Posamezni člani ali članice se ne sprejemajo. Ker je pa veliko moških društev, ki imajo v svoji sredi tudi članice, in ker bi mogoče tako društvo hotelo pristopiti k centralizaciji, to da ne more radi tega, ker se mogoče članice nočejo zavarovati proti boleznim, v takih slučajih naj se poskuša pridobiti zadostno število kandidatnin članice, ustanovi se lahko nova postaja in članice moškega društva, prestopijo v novo žensko društvo, ki si lahko same regulirajo bolniško podporo in ostalo društveno poslovanje. Isto tako velja za članice moških društev, ki bi se radi zavarovale za bolniško podporo pri Jednoti, toda člani dotičnega društva se nočejo pridružiti bolniški centralizaciji, zopet tukaj si članice lahko ustanove svoje lastno društvo in tako pristopijo k bolniški centralizaciji.

Vspeh in obstanek centralizacije je odvisen edinele od članstva. Večje ko bode članstvo po številu, toliko lažje se bode shajalo. Radi tega ponovno opozarjam vsa ona krajevna društva, ki imajo namen pridružiti se bolniški centralizaciji, naj se priglasijo prej ko mogoče.

Z bratskim pozdravom

JOS. ZALAR, gl. tajnik.

000; Italija 3,000,000; Japonska 1,400,000; Združene države nad 1,000,000; Kitajska 541,000; Rumunija 320,000; Srbija 300,000; Belgija 300,000; Grška 300,000; Portugalska 200,000; Črnagora 40,000; Siam 36,000; Kuba 11,000 in Liberia 4000; San Marino in Panama ima tudi bolj majhne čete pod orožjem.

Vojaški eksperti so mnenja, da so to okrogle številke vojaštva sedaj se bojujočih sil. Nemčija in Avstrija sta na vse načine skušali prikriti številke, a po skrbnem preračunavanju večakov se je vseeno dognalo, da znaša njih vojna sila 10,000,000 mož; Nemčija prekaša torej Avstrijo z vojaštvom z več kot nadpolovično večino.

Katol. cerkvena statistika.

Po najnovejših podatkih in statistiki je dandanes v Združenih državah: troje kardinalov, 11 nadškofov, 97 škofov, 19,572 duhovnikov, 15,163 cerkva, 85 semenišč, kjer se pripravlja za duhovski stan 6200 mladeničev; 200 takozvanih "colleges" za dečke, 685 akademij za deklice; 5,588 cerkvenih občin ali fara ima svoje šole ki so veljale okrog 110 milijonov dolarjev in kamor zahaja 1,497,949 katoliških otrok. Stroški za vzdrževanje teh farnih šol znašajo na leto okrog 17 milijonov dolarjev. V Združenih državah je dalje 283 katol. sirotišnic z 48,089 otroci in 112 zavetišč za onemogle in stare ljudi.

Poštno — hranilne vloge ne bodo zasežene po vladi.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Vlada v Washingtonu, D. C. je v svojem uradnem razglasu z dne 30. oktobra 1917 pojasnila zadevo glede varnosti vlog, katere imajo inozemci pri poštni hranilnici.

S sledečim podajamo tukaj za prošnjo poštarja iz Chicago, naznani A. Mitchell Palmerja, varuha lastnine inozemcev (aliens) s katerim naznanilom se odstranjuje vsak dvom o tem vprašanju:

"Kakor se vidi, je nastalo nekako napačno tolmačenje z ozirom na zakon o prometu s sovražnikom glede položaja državljanov ali podanikov Nemčije ali njenih

smrtno ječo obsojeni Edward M. Wall.

Ko je nek prijatelj s svojim avtomobilom obiskal ravnatelja te kaznilnice, se je Wall neopaženo skril pod avtomobil nakar ga je ječarjev prijatelj nevedoma odpeljal na prosto. Ko sta dospela na nek samotni kraj, je ubegli kaznjence skočil pred lastnika avtomobila, ga premagal in se tako varno odpeljal naprej. O tem držnem činu je bila policija bližnjih mest in naselbin obveščena in upati je, da bodo Walla kmalu izsledili.

V znamenju patrijotizma.

Ravnatelj Metropolitan operne družbe v New Yorku so nedavno sklenili, da se letošnjo sezono ne bo pelo v tem mestu nobene nemške opere. Vsled tega se tudi ni za tekočo sezono angažiralo nobenega nemškega, avstrijskega in ogrskega opernega pevca, ali pevke.

Inozemske vesti.

Revolucija na Ruskem.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

London, Anglija, 8. nov. — Včeraj so nasprotniki sedanje začasne ruske vlade — po večini maksimalisti — pričeli z veliko revolucijo na Ruskem. Takoj ob izbruhu zopetne revolucije je bil odstavljen in aretirani bivši ministrski predsednik Kerenski; zaeno s Kerenskim je odstopil tudi ves njegov kabinet.

Vojaški revolucionarni in delavski svet je označil v svoji proklamaciji sledeče zahteve: 1) Sklenitev takojšnjega 3 mesečnega premirja; med tem časom naj se izvoli delegate vseh narodov (ne diplomatov), ki naj bi rešili mirovni vprašanje. 2) Državno ozemlje naj se takoj razdeli med kmete. 3) Vojaškemu in delavskemu svetu naj se izroči popolno moč in avtoriteto. 4) Skliče naj se skupaj konstitucionalni narodni svet.

Petrograd, Rusija, 9. nov. — Revolucionarni odbor, kateremu stoji na strani tudi vojaštvo, je prevzel vse vladne urade v Moskvi. Tako se poroča semkaj po ameriškem konzulu tega mesta. Položaj v Moskvi je navzlic temu miren.

London, Anglija, 9. nov. — Tukajšnjemu listu "Exchange Telegraph" se iz Petrograda poroča, da je petrograški mestni svet skupno z zastopniki delavcev, vojaštva in minimalistov sklenil, da ne bo na noben način pripoznal vlade in nadmoči boljševikov. — Znaeno se tudi semkaj poroča, da je Kerenski, bivši ministrski predsednik bežal iz Petrograda ter da namerava s svojo armado udreti proti Petrogradu in zadušiti revolucijo.

Petrograd, Rusija, 10. nov. — Vseruski kongres delavskih in vojaških delegatov je danes sestavljal začasno vlado, ozir. ministrstvo, nakar se je kongres odgodelo.

Ministrskim predsednikom je bil izvoljen vodja boljševikov Nikolaj Lenine, zunanjim ministrom je bil pa izvoljen Leon Trotzky. Ostali člani Leninevega kabineta so za: notranje zadeve M. Rikov, finance Svorecov; poljedelstvo Miljutin; delo Slapnikov; vojni in mornarski odsek: Ovsianikov, Krilenko in Bibenko; trgovino Nogin; izobrazbo Lunakarsky; pravosodje Opokov; dobavo Teodorovič; za pošto in brzojav Avilov; za komunikacijo Riazanov in ministrom za narodne zadeve je bil izvoljen Džugašvil.

Vsi člani sedanjega ruskega vladnega kabineta so pristaši boljševikov, katere podpirajo levčar-

ji in socialni revolucionarji. Ostale stranke so izstopile iz delavskega in vojaškega kongresa.

Minister Bibenko je po poklicu mornar iz Kronštata, Slapnikov je pa poklicu delavec.

Benetke v nevarnosti.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

London, Anglija, 12. novembra. Vsled preteče nevarnosti pred sovražnikom je pričelo civilno prebivalstvo Benetk mesto zapuščati. Nemci so sedaj že pretrgali električno centralno napeljavo, vodopadu Cellini, iztočno od reke Livenza, odkoder so dobivale Benetke razsvetljavo; vsled tega so Benetke brez električne luči.

Iz Berlina se dalje poroča, da je italijanska vlada ukazala prenesti vse zgodovinske dragocenosti iz Benetk v neko drugo južno mesto iz strahu pred vpadom Nemcev in Avstrijcev. Znaeno se poroča, da so Nemci in Avstrijci zopet zajeli 10,000 Italijanov blizu reke Livenza, katero bodo kmalu prekoračili, Italijani se ne morejo nikakor ustavljati sovražnim vpadom ob reki Piave.

Naslednik generala Cadorna.

London, Anglija, 9. nov. — Te dni se je vršila v Rimu posebna konferenca vojne komisije zastopnikov zaveznikov in med laškim kraljem. Na tej konferenci se je določilo posebni vojni odsek. Vrhovno poveljništvo italijanske armade se je poverilo francoskemu generalu Diaz-u, ki je postal torej naslednik generala Cadorne. Iz Pariza se dalje poroča, da bode pridelen vrhovnemu poveljstvu na laški fronti tudi francoski general Fich; med tem ko bo zapovedoval francoskim četam v Italiji general Fayolle.

Izgube Italijanov.

Nemci zatrjujejo, da je bilo v zadnji laški ofenzivi ubitih in ranjenih najmanj 500,000 Italijanov in okrog 260,000 odvdenih v vojno ujetništvo; znaeno so si Nemci in Avstrijci prisvojili že 2100 štirjaških milj italijanskega ozemlja in so zaplenili okrog 2000 sovražnih topov.

Zavezniki hitijo Italijanom na pomoč.

Vsled velikega poraza Italijanov je sklenila Anglija in Francija poslati Italiji svojo pomoč. Številne vojaške čete, mnogo topov in vojnega materiala se bliža proti ogroženi italijanski fronti. Kje ravno se bodo zoprtstavili zavezniki sovražnikom v bran je še tajno; pričakuje se pa, da se bo vršila odločilna bitka ob reki Adiži. Ob tej reki se pričakuje največje bitke v svetovni zgodovini. Število armade Nemcev in Avstrijcev bo znašalo okrog 1,500,000 mož; laška armada s pomožjo zavezniške armade bo pa znašala 2,500,000 mož.

Prodiranje sovražnika ustavljeno.

Italijanski glavni vojni stan. Severna Italija. — Nakane sovražnikov, da bi od vseh strani obkolili glavno italijansko armado, so se izjalovile na severni in na iztočni italijanski fronti. Pred vsem se je uspešno ustavilo prodiranje sovražnika na levem krilu. Italijani so se sedaj zoprtstavili nasprotnikom ob reki Piave, kjer se vršijo veliki topovski dvoboji.

Italijani so se utrdili na zapadnem bregu reke Piave, med tem ko skušajo Nemci in Avstrijci svojo bojno črto raztegniti z nasprotni strani. Veliko ovire med obema frontama dela sedaj reka Piave, ki je izstopila vsled deževja iz svoje struge in poplavlila bližnje ozemlje. Avstrijci streljajo svojimi 5 palčnimi topovi; med tem ko jim odgovarja tudi italijanska artilerija z velikimi angleškimi topovi.

Društvene vesti in dopisi.

NAZNANILO

članom društva sv. Jožefa, št. 2 K. S. K. J. Joliet, Ill.

Ker je en član našega društva umrl v Pennsylvaniji, to je v oddaljenem kraju, našemu društvu ni bilo mogoče udeležiti se pogreba. Zatorej po pravilih našega društva stran 10 točka 9 plačajo vsi člani našega društva 25c (pet in dvajset c.) v društveno blagajno za pokritje pogrebnih stroškov. Ta posebna društvena naklada se mora plačati drugi mesec, to je meseca decembra 1917.

Z bratskim pozdravom

John Vidmar, tajnik.

NAZNANILO.

Društvo Sv. Družine št. 5 K. S. K. J. La Salle, Ill. je sklenilo na oktobrski seji, da se vsa ostala katoliška društva povabi, da se skupno dogovorijo zaradi veselice katero priredimo na 29. novembra, ali na Zahvalni dan. Odbor vseh katol. društev je sklenil, da se veselica prične dne 29. dopoldne in se konča v soboto dne 1. dec. opolnoči. Omenjena veselica se vrši v Math. Kumpovih prostorih; nje čisti dobiček je namenjen naši novi slovenski cerkvi sv. Roka. Ker naša nova cerkev rase iz tal in bo kmalo pod streho, mora biti tudi naša skrb, da se kaj v ta namen stori, ker stroški so velikanski. Torej Vas, vse zavedne katoliške rojake vljudo vabimo, da nas obiščete na 3 dnevni veselici na kateri bode dosti poštenega razvedrila. Predvsem pa valimo rojake iz De Pue, iz Ogleshy in drugih bližnjih nasel-

bin, da nas obiščete; saj to je edina slovenska cerkev v peoriški škofiji; zdaj imate priložnost pokazati, da vam je pri srcu svetinja katoliške vere, in s tem pomagati dobri stvari in sami sebi. Torej na svidenje Vam kliče za veselico odbor:

John Prašen, tajnik veselicega odbora.

NAZNANILO.

Društvo Vitezi sv. Martina št. 75 K. S. K. J. La Salle, Ill. s tem uradno naznanja in opozarja vse svoje člane, da se naj zanesljivo udeležijo redne mesečne seje dne 18. novembra t. l. Na tej seji se bomo pogovorili zaradi bolniške centralizacije in na dnevni red pride še več drugih važnih točk.

Kateri član se torej ne bo udeležil te seje, naj si sam zagovarja svoje zanikarnost ali malomarnost napram društvu.

Bratski pozdrav vsem članom.

Math. Urbanija, taj.

NAZNANILO.

Iz urada društva sv. Jožefa št. 110 K. S. K. J. Barberton, Ohio.

Ker je lastnik dvorane, kjer je imelo naše društvo dosedaj svoje zborovanje oddal prostor v druge namene, smo se primorani preseliti.

Ker se pa leto že bliža h koncu, bode imelo naše društvo za to leto sejo v dvorani Alberta Warminsky na Center St. Člani imenovanega društva naj blagovolijo torej to vpoštevati.

Z bratskim pozdravom

Josip Lekšan, tajnik.

Chisholm, Minn.

Cenjeni sobrat urednik: —

Društvo sv. Ane št. 156 v Chisholm, Minn. je imelo blagoslovljenje in razvitje svoje nove zastave dne 21. oktobra t. l. Ta dan je bil najslavnejši dan v zgodovini našega društva in članice se ga bomo spominjale še mnogo let.

K večjem uspehu te slavnosti so nam pripomogla tudi tuk. sobratska društva in sicer: Dr. Srea Jezusovega in društvo Friderik Baraga, kojima se na tem mestu prav lepo zahvaljujem. V imenu celega našega društva se zahvalju-

jem tudi botrom in botram zastave in sicer Mr. Frank Gouze in Mrs. Katarini Gouze; Mr. Math Pluth in Mrs. Frances Pluth. K sklepu se zahvaljujem tudi našemu čast. župniku Rev. Schifferju za tako lep nagovor povodom razvitja zastave, članicam našega društva pa kličem, da bi se držale prelepega gesla: V slogi je moč! — Zatorej delujmo složno in potrudimo se, da pridobimo kaj novih članic, da bo naše društvo še bolj napredovalo in rastlo!

S pozdravom

Frances Koshmrl, tajnica,

Prizor slavnosti žensk. podp. društva sv. Ane št. 156 K. S. K. J. v Chisholm, Minn., povodom razvitja svoje zastave dne 21. oktobra 1917.

White Pine, Mich.

Cenj. sobrat urednik!

Ker se ni še nihče oglasil iz naše tukajšnje naselbine, zato prosim, da mi dovolite mal kotiček za ta moj prvi skromni dopis.

Sicer nimam nič posebnega poročati, samo toliko da veste kako smo čitatelji tega lista in člani naše želnote vsepovsod razkropljeni. Žal, da smo tako oddaljeni od sedeža našega društva, da se ne moremo udeleževati mesečnih sej in drugih društvenih prireditvev. Pa kaj hočemo. Mora že tako biti, ker vsi ne moremo v eni naselbini živeti; vsakdo mora iti tja, kjer mu boljše kaže, da se preživi.

Prav rad bi še enkrat obiskal znano zapadno naselbino in društvo, h kateremu spadam, to je dr. sv. Jožefa št. 7 v Pueblo, Colo., da bi na ta način pozdravil vse svoje nekdane prijatelje in sobrate. Tudi bi rad deloval z njimi za napredek društva in naše dične K. S. K. J.

Žal res, da se dobi še dosti naših rojakov, katerim so podp. društva zadnja briga. Nič se ne zmenijo za ugotovitev podpore in zavarovalnice, samo da imajo vsega dovolj od danes do jutri. Prav nič no-

čejo premisliti, da nesreča nikdar ne počiva. Zatorej mora biti človek za vsak slučaj nesreče vedno pripravljen, da ne bodo imeli drugi z nami nepotrebnih poslov in morda še kakke kolekte za pogrebne stroške. Preskrbimo se zato tedaj, ali sedaj, ko imamo lepo priložnost.

Delavske razmere so tukaj še precej povoljne in tudi zaslužek še ni preslab; pa vključ vsemu ne moremo dosti finančno napredovati, ker nam vzame vse sproti velika draginja.

Naj zadostujejo te vrstice za danes pa zopet drugič kaj več.

K sklepu pozdravljam vse cenj. sobrate in sestre K. S. K. J. posebno pa še sobrate društva sv. Jožefa št. 7 v Pueblo, Colo.

Anton Zugel.

Sheboygan, Wis.

Dan 29. oktobra t. l. nam bo ostal v prijetnem spominu, ko se je mudil v naši naselbini Rev. Kazimir Zakrajšek iz New Yorka. Označeni gospod je prišel semkaj kot dobri dušni pastir, da ustanovi tudi v naši naselbini pomembno društvo Najsvet. Imena. Ta dan se je pokazalo, da živijo v

Sheboyganu še močje, ki se ne boji pokazati svojega prepričanja, spoštovanja in ljubezni do sv. Križa, Kristusa in njegove sv. Cerkve. To društvo je gotovo v ponos naši fari sv. Cirila in Metoda. Lepo število za prvo pot 22 mož in fantov. Čast vam neustrašeni močje, ki se ne ozira na napade in nasprotovanja naših sovražnikov sv. vere; saj nas je Gospod blagoslovil in utrdil v stanovitosti dne 28. okt. na dan skupnega sv. obhajila. O dan Gospodov, koliko ljubezni do nas in milosti smo prejeli pri slovesnem sprejemu v to društvo. Blagoslov duši, ki je ohranila svete nauke blagega misijonarja. In da rečem, ko bi bil trd kot skala, moral se je omehčati; in tudi ko bi bil največji grešnik in bi slišal pridigo Rev. Zakrajška — moral bi svojo desnico položiti na prsa: "Grešil sem proti vsem kar je Tvoje-ga o Gospod." —

Naslednji dan, dne 30. okt. žul sem kako so se žene pogovarjale: Zares lepe besede blagega gospoda, ki jih je polagal na naša srca. Žalostno ali žal pa, da niso slišali teh besed tudi oni in one, ki so omahljivi v veri in se bližajo že odpadu.

Po nekem možu sem slišal besede in opomin učiteljice večerne šole, ki se je isti teden takole izrazila: "Kaj pa v četrtek? Ali hočemo imeti šolo, ker je vaš praznik Vseh svetnikov?" In nekatere slovenske žene so ji rekly: Kakšen praznik, saj to ni nič! — Tako spoštovanje do Cerkve in praznikov dela celo sramoto pri drugorodeih. Tudi jaz sem hodil l. 1916 dva meseca v večerno šolo, kjer so bili skoro sami judje in na njih praznik ni bilo nobenega v šolo; naše žensstvo pa pravi: "To ni nič." — To ni lepo in prav. Ko bi o tem vedeli vaši, morda že pokojni stariši, bi se vas sramovali zakaj, ker bila vam je dana prilika za preložitve večernega poduka isti dan, pa tega niste hoteli storiti.

Te besede sem napisal vsled tega, ker tak slučaj ne dela pri drugorodeih lep izgled; ti pravijo: katoliški praznik imate, pa se ga nečete držati. — Le pogledjte Nemce, Angleže in druge narodnosti, kako hodijo tudi ob praznikih v cerkev! Kako je pa z nami? Zdravimo se in ostanimo v resnici katoličani, kakor se imenujemo.

S pozdravom

Frank Mikolič.

SV. MISIJON V KANSAS CITY, KANS.

S tem želim naznaniti našim ljubim Slovincem v Kansas City in okolici, da je naša župnija sv. Družine tako srečna, da bo imela sv. misijon, katerega bo vodil Rev. Fr. J. Ažbe, slovenski župnik iz Waukegan, Ill. Ta gospod je znan med Slovenci v Ameriki kot izvrsten govornik in pridigar in pri zadnji konvenciji K. S. K. J. je bil tudi izvoljen kot duhovni vodja te dične organizacije.

Za ta naš misijon je najet še drugi slovenski duhovnik, ki bo pomagal temu čast. g. misijonarju pri spovedanju i. t. d.

Sv. misijon se prične v ponedeljek, dne 29. novembra t. l. zjut. ob 9. uri s sv. mašo in se slovesno zaključí dne 2. decembra (na nedeljo) zvečer; trajal bo tedaj ves teden. Bolj podroben vspeh sv. misijona bom še pozneje objavil.

Rev. Ino Perše,

župnik.

Pisma naših članov vojakov.

Camp Sherman, Ohio.

Cenj. sobrat urednik!

Dovolite mi nekoliko prostora za mali dopis iz našega novega doma, t. j. vojaško taborišče v Camp Sherman, Ohio.

Tukaj nas je precejšnje število slovenskih fantov od vseh strani države Ohio; smo pa po raznih barakah jako raztreseni, da se le malokdaj snidemo.

Življenje tukaj ni preslabo; hrano imamo izvrstno in dovolj, poslopja so velika in zračna, tako da smo popolnoma zadovoljni imeti strica Sama za gospodarja. — Vreme je tu tudi spremenljivo, včasih je lepo, včasih sneg, ali pa dež.

Vstanemo ob tri četrt na 6. uro zjutraj. Oh 6ih je klicanje imen. Zajtrk imamo ob 6:15; čiščenje in pospravljanje okoli barak ob 7. uri; od 7:45 do 11:15 vežbanje; ob 12. uri kosilo; od 1:15 do 4:15

vežbanje; ob 5:30 večerja, potem smo pa prosti do 10:30 ko moramo biti vsi v postelji.

Prosti čas, kojega imamo dovolj — porabimo za čitanje, pisanje in razne druge zabave, ki jih nam dajejo tukajšnji prostori, namreč v dvoranih Kolumbovih Vitezov (K. of C.), ki so bile te dni dve dograjene in so pod vodstvom katoliških duhovnikov; imamo tudi na razpolago 4 dvorane Y. M. C. A. V teh dvoranih dobimo vsakovrstno lepo čtivo, seveda angleško.

Kar se tiče verskih zadev, smo dobro preskrbljeni; tukaj so za stalno 4 vojaški duhovniki; ob nedeljah pa pridejo pomagat še oddaljeni, tako da imamo vsako nedeljo 6 sv. maš. In da so tuk. fantje ali vojaki tudi praktični katoličani je dokaz, ker je dvorana Kolumbovih Vitezov pri vsaki sv. maši napolnjena do zadnjega kotička.

Obiskovalcev pride semkaj vsako nedeljo dovolj in tudi naši prijatelji nas večkrat obiščejo, za kar smo jako veseli; samo kadar začnejo pripovedati od dobre letošnje rujne kapljice — katere imajo dosti — se malo na kislno držimo z zavdanjem; pa kaj hočemo, bomo pa zamujeno že pozneje popravili.

H koncu pozdravljam vse članstvo naše dične Jednote širom Amerike, posebno pa člane dr. sv. Barbare št. 23 v Bridgeport, Ohio.

Frank Hochevar,

21st Co. 6 Tr. Bat.

Camp Sherman, Ohio.

NAŠA SOSEDA.

Velikomestna črtica.

Slučaj je ravno nanesel, da smo stanovali leta 190. z zakonsko dvojico Murphy v eni in isti hiši mesta Jersey City. Daleč na okoli bi bilo potreba iskati sličnega babilonskega stolpa, da bi se lahko meril z našo hišo, ki je bila last neke amerikanske udove. Nič manj kot šest različnih narodnosti nas je bivalo skupaj pod eno in isto streho in sicer: Slovenci, Nemci, Italijani, Švedi, Finci in Angleži. Tudi najbolj večjemu profesorju jezikoslovja bi bilo težko delati obiske pri teh družinah, kajti dosedaj ga menda

še ni mojata, ki bi govoril perfektno vseh teh šest jezikov skupaj.

Da pa preidem k stvari, moram najprej predstaviti čitateljem naša dva sosed, zakonsko dvojico Murphy, katere je stanovala nasproti naše sobe.

Bila sta Mr. in Mrs. Murphy oba v najlepših letih, oba brez otrok. Mož John star 26 let, njegova boljša polovica Helena pa 24 let. Njuna najlepša čednost je bila, da sta se bala dela kakor vrag križa; živela sta oba brezbržno in brezskrbno kar tja v en dan, samo da so jima potekali tedni in meseci. Sladkosti zakonskega stanu sta uživala do tedaj že približno dve leti. Kako ravno sta se vzela, ni ni znano, le toliko vem, da sta kupila vse pohištvo pri judu na kredo, ker ju je hodil poslovodja vedno tirjat.

Kadar jima je že predla trda za denar, je šla gospa Lena v bližnjo tovarno konzerv delat po en dan ali dva dni v tednu, mož je pa pomagal v skladišču na železnici. Tako se je večkrat pripetilo, da sta prinesla v soboto domov oba skupaj kake \$3 ali \$4, to je bilo komaj za stanovanje in najbolj potrebno hrano in kinogledališče. Če sta bila morda oba utrujena vsled prenapornega dela, sta ostala naslednji dan doma, pa sta se gledala drug drugega za kratkočasje.

V resnici lepo gospo Leno Murphy je trla pa še neka druga nadloga. Vsak dan je morala imeti 10c za kino-gledališče bodisi že petek ali svetek, in če je pri tem tudi trpela lakoto. Če ni imela niklja na razpolago, si ga je od kake stranke izposodila. Dosti ji je pri tem pomagala tudi zastavljalnica kajti na spomlad je romala takoj njena zimska obleka in kožuhovina v bližnjo zastavljalnico; na zimo je pa nesla naša sosedica tja kaj drugega za povečanje ročne blagajne.

Najrajše sta tičila oba doma in gledala skozi okno v razkošni svet. Ako sta imela oba slučajno raztrgane črevlje, sta šla šele na večer v gledališče. Grocer, mesar in pek ju je poznal tako dobro, kakor slab denar, radi tega nista dobila nikjer niti za cent več na

upanje. Večkrat se je pripetilo, da je zmanjkalo v Murphijevi kuhinji slučajno ravno soli, čebule, žveplenk, kakega jajca itd. Vse to sta dobivala nekaj časa na posodo od dobrosrčnih sosedov, pa ta slučajna pomanjkanja so se javila kasneje kar zaporedoma, ali toliko časa, dokler se jima ni odreklo kredita pri čebuli, soli itd.

Zares prava umetnost živeti, brez evenka in dela v velikem mestu! In to sta umela naša sosedica, kaj dobro! Dokler sta imela še kak del pohištva, je še šlo; pa seasoma sta zastavila ter razprodala že vse stole, mizo, kuhinjsko orodje itd. tako da jima je preostajala le še velika železnata postelj.

Prav zanimiva je bila pojedina, katere sta pripravila naša sosedica neko nedeljo. Mr. Murphy je ujel namreč na nekem dvorišču starega petelina, katerega je v drvarnici zadavil. Da se praznuje ta vesel dogodek v družini v širšem krogu, sta povabila nekaj svojih sorodnikov na opulentno kosilo. Vrag naj pa vzame vsevedno hišnico, ki je naznanila tatvino policiji. — Ravno ko se je visoka gospa najbolj zabavala in gostila pri pečenem petelinu, je vstopil k Murphijevim detektiv in našel še "corpus delikti" na mizi. Po dolgem obotavljanju se je zatem potlačilo stvar s tem, da je moral plačati Mr. Murphy \$1.25 za ukradenega petelina in domovina je bila rešena. —

Slavni gostje so si v spomin petelinove pojedine še konečno skočili v lase, da je vam bil v kuhinji naše sosede pravcati krik.

Bilo je nekaj mesecev zatem ko sem prišel ravno neko soboto z dela domov. Čudno se mi je zdelo, da je stal pred našo hišo že tako pozno voz italijanskega starnarja. Na svoje veliko začudenje sem končno le spoznal, da je prodala Mrs. Murphy zadnji kos svojega pohištva — staro železno postelj baje za 25c samo radi tega, da je šla lahko s tem denarjem 5krat v kino-gledališče. —

Mrs. Murphy in Mr. Murphy sta pa živela zatem brez postelje; zadovoljila sta se s staro žimnico na tleh sredi do cela izpraznjene sobe. —

I. Z.

Bratskim društvom naznanje.

Cenjenim bratskim društvom, kakor tudi vsem cenjenim rojakom, trgovcem in vsem, ki potrebujejo tiskovine kot: pisalni pisemski papir, kovert, naznanila, vabila, programe, letake, društvena in jednotina pravila in sploh vse tiskovine, se

Slovenska Unijska Tiskarna Združeni Tiskarji v Clevelandu

najljudneje priporoča za izvršitev omenjenih tiskovin. Naša tiskarna je strogo unijska, domače slovensko podjetje. Vsa dela izvršena v naši tiskarni so

Jamčena

ne samo kakavost, točnost, temveč tudi za artistično dovršenost. Cene so po kakavosti dela in papirja najnižje.

Veliki stenski koledarji

Poleg navadnih tiskovin izvršujemo tudi VELIKE STENSKÉ KOLEDARJE. Za to se cenj. slovenskim trgovcem priporočamo, da naroče pri nas stenske koledarje za leto 1918. Delo lično. Izdelujemo v dveh ali več barvah. Tistim, ki bi hoteli imeti razglednice s svojimi domovi, hišami, zastavami itd. naredimo iste po zmerni ceni.

Rojakom v Clevelandu in okolici naznanjamo, da smo ustanovili tudi

Informacijski urad

kjer dobe rojaki vsa potrebna pojasnila glede sodnijskih in drugih stvari. Kadar potrebujete tolmača, pridite k nam in postreženi boste dobro.

Vsem Slovincem v Združenih državah se toplo priporočamo za razne tiskovine. DVANAJST LETNA izkušnja, popolna IZVEDBA in ZNANOST točne in okusne KOMPOZICIJE, je najboljšje jamstvo, da bodo tiskovine izdelane v najnovejšem slogu.

Za vsestransko naklonjenost se toplo priporočamo

Združeni Tiskarji

6313 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO.

Bodi svoje sreče kovač!

Iskri na vašem jeziku živijo. — Spisal Rev. Jurij Trunk.

(Nadaljevanje.)

Hranil in skrbel za svojo družino pa naj bi ne samo revež, temveč tudi bogatin. Bogatin se mora svojega bogastva posluževati, kakor bi se ga ne posluževal (sv. Pavel I. Korinč. 7, 31), to je: ne sme svojega bogastva zlorabiti v uživanju, temveč rabiti le toliko, kolikor ne prekosi mere osebnih zadovoljstev in varnosti. Z obilnostjo naj bi bil svojemu bližnjemu v podporo. To je njegova dolžnost in to zahteva socialna pravičnost. K temu ga ne more siliti postava, silila naj bi ga pa verska dolžnost. S tem so postavljene meje vsakemu razkošnemu uživanju. Žal, da v življenju ni tako, vsaj mnogokje ne, a tako bi morali biti; in marsikaj se bo pri nižjih in višjih stanovih obrnilo na boljše, če bodo prišli do spoznanja, da je človeku sveta dolžnost hraniti in prav obračati vsako premoženje.

1. Hrani, da boš kaj imel!

Ne išči brez mere
Na svetu blaga;
Le česar je treba,
To Bog naj ti da.

Fr. Levstik.

Čemu naj torej hranimo? Hraniti moramo zlasti zato, ker nas more le pametna varčnost dovesti do blagostanja, premoženja. Benjamin Franklin imenuje vsakega zapeljivca, ki drugače govori. In moč ima prav. Pregovor pravi: "Hrani in boš imel", in I. Zupan poje:

Bil čiček premožen,
Zdaj vinarja ni,
Bil delavec ubožen,
Zdaj v zlatih tiči.

Tisočero ljudi bi rado kaj imelo, a sami nočejo k temu ničesar storiti. Menijo, da jim bodo pečeni golobi sami ob sebi leteli v usta, ali k večjemu iščejo srečo v nes pametni loteriji; drugi pričakujejo tudi kako dedščino, ali da najdejo zakopan zaklad. Pa le ena pot vodi gotovo do blagostanja, to je pot pametne varčnosti. Pojdi v hišo onih, ki imajo kaj pod palcem, in vprašaj, kako so prišli do premoženja. Ne vse, a večino boš našel takih, ki v začetku niso imeli ničesar, a pridno so delali, razumno hranili in zbirali, in to jim je prineslo imovino.

Nek mladenič gre na tuje iskat si kruha. Stariši mu ne morejo dati drugega na pot kakor dobre nauke, med drugimi tudi: "Po nepotrebnem ne izdajaj nobenega beliča!" Mladenič si to dobro zapomni. Ko postane sedlarski pomočnik, se pridruži društvu katoliških pomočnikov in vsako soboto prinese predsedniku prihranjeni zaslužek. V nekaj letih naraste ta na svoto 4000 kron. Tako se vrne domu, začne s tem denarjem sam obrt, in ker dobi tudi pridno, varčno ženo, gre ve dno boljše — iz nekdanjega revnega mladeniča je danes eden najpremožnejših mož cele občine.

To se ponavlja tisočkrat v širnem svetu. Kdor kaj ima, si je to pridobil po delavnosti in varčnosti, posebno v mladih letih, ko je bil pri močeh in si je več prislužil, kakor je ravno za vsakdanje potrebe porabil. A vsak "nima nič" ni hotel zbirati in hraniti; kar je zaslužil, je hitro zopet izdal, je li bil zaslužek mal ali velik. Ta prikazen se ponavlja vsak dan. Mnogo ljudi dela le za najpotrebnejše, in če si kaj prisluži, tako dolgo lenari, dokler ni vse zopet zapravljeno; posebno v nedeljah marsikateri res ne ve, kako bi najhitreje pognal svoje krajcarje. Potrata je pri obleki; navadno sukno ne zadostuje, biti mora drago iz tovarne, ki se za polovico prej ponosi. Potrata je pri veseljah, pri jedi in posebno pri pijanci. Žejna, žejna, ta ne pripusti, da bi se zaslužek ogrel v žepu; če bi ljudje v tem poznali pravo mero, vsak bi si lahko toliko prihranil, da bi v starosti in onemoglosti mirno užival svoj lastni kruh. Hrani torej, ker le tako boš kaj imel. Morda ne postaneš bogatin — za tvojo dušo bi to še dobro ne bilo, morda tudi ne za telo, ker pravi pregovor: Veliko bogastvo je sreča vodenika — ali lahko postaneš neodvisen in si svoj gospod; če pa pride bolezen in nesreča, te ne bo prebridko za-

dela, ker si v zdravih dneh misliš nanjo. Narobe pa te mora vsaka potrata in zapravljajanje spraviti ob premoženje in srečo. O zapravljivih kmetih pravi Slomšek: — "Kmetov prevzetija je prave sreče podrtija". To pa velja o vsemem stanu.

Nek knez najde veselega, pridnega kmeta na njivi in se začne z njim pogovarjati. Po daljšem pogovoru zve, da njiva ni kmetova lastnina, temveč, da dela na nji kot dlnar za 30 vinarjev na dan. Knez, kateri je za svoje vladanje seveda več potreboval, v naglici ni mogel izračunati, kako bi bilo mogoče, s tako malim zaslužkom izhajati in biti pri tem še dobre volje, ter se je silno čudil temu možu. A pridni mož mu odgovori: "Napačno bi bilo, ko bi toliko porabil. Ena tretjina mora zadostovati za me, z eno tretjino plačujem svoje dolge in v drugo tretjino nalagam za prihodnje dni". To je bila knezu nova uganka. Vse li delavec pa nadaljuje: "Moj zaslužek delim s svojimi stariši, ki ne morejo več delati, in s svojimi otroci, kateri se morajo šele učiti delati; starišem plačujem ljubezen, ki so jo meni izkazovali v moji mladosti, od otrok pa upam, da me v moji onemoglosti ne bodo zapustili". Knez sprejme potешnega moža v svojo službo, kjer je mogel še bolj skrbeti za stariše in otroke. Blagoslov starišev so mu s hvalečnostjo povrnil v starosti pridni otroci, za katere je bil prej tako dobro skrbel.

Mnogo mladih ljudi je podobnih knezu; mislijo, da n mogoče pri malem zaslužku si kaj prihraniti. A gotovo je mogoče, če le vse prav obrneš, in če pred vsem ne izdajaja več nego zaslužiš; to je cela skrivnost varčnosti, in po nji gotovo prideš s časom do imetja.

Tam, kjer glad mori lenuha,
Najde pridni dosti kruha.

2. Hrani, da postaneš značaj!

Trd bodi, neizprosni, mož jeklen,
Kadar braniš je časti in pravde
Narodu in jeziku svojemu!

J. Jurčič. "Tugomer".

Živimo v burnih časih; povsod je boj, kakor poje pesnik:

Narodi boje bijejo krvave

Oblastno zemljo z mečem si delijo,

Narodom z jeklom pišejo postav,

Ki v sužnih sponah žalostno medlijo.

Gre se za naše svetinje v verskem in narodno-političnem oziru. Vsakega, tudi najpriprostejšega kmeta, dolžnost je, da stoji na svojem mestu. O nas Slovencih, ki smo itak po številu le neznaten narod, velja pred vsem, ako hočemo ohraniti svoje pravice: Vsi vojaki na krov! Ali tu zadržamo na mogočne ovire. Nasprotniku stopiti v obraz more le prost, neodvisen in značajeen mož, ki se zaveda svojih pravic in je voljan za njih dosego tudi nekaj žrtvovati. Ravno takih značajev pa ni preveč. Koliko se toži in opravičeno toži, da so ljudje pripravljani za pijačo prodati vero in narodnost; za Judežve groše opravljajo delo brezdomovinskih in krutih janičarjev. Istina je to, žalostna sicer, a preostro ljudi ne smemo soditi.

Res je, da je brez značajnost mravna hiba za vsakega človeka, in da more tudi največji revež biti značajeen, trd, neizprosni v svojih načelih in pravicah. Saj imamo berače, katere je cerkev povzdignila do časti oltarjev. Res je ravno tako tudi, in to žalostno resnično moramo Slovenci le prepogostokrat izkusiti, da more tudi premožen človek biti neznačajeen, postati šleva, izdati svojo vero in narodnost. A vkljub temu se ne da tajiti, da je revež, odvisen človek bolj v nevarnosti, da postane neznačajeen. Dolžan je, plačevati mora obresti, prositi za zaslužek, za podporo, iskati delo, izposojevati, jemati jedila na up i. t. d. Vse to ga stori odvisnega in le pregostoma se zgodi, da se navzame tudi duha onega, od katerega je odvisen, zlasti ako se mu ponuja še posebna ugodnost ali ako ga

bogatini celo sili k svojemu prepiranju. Beseda proust je v marsičem prava ironija! Marsikateremu poštenjaku krvari srce, ker mu nastavi nož na prsi; vprašanje žolodca je pa pogostoma jakki od lastnega prepričanja. Le malo je značajev, ki se ustavljajo takemu vplivu mogočnejšev ter ravnaajo, kakor so ravnali kristjani v prvih časih ali kakor je ravnala ona jeklena, dasi uboga belgijska žena, kateri so dali podporo, ob enem jo pa hoteli prisiliti, naj pošlje svoje otroke v brezverske državne šole. "Ne", je rekla, "raji naj umrjem jaz in moji otroci gladi, kakor da bi ravnala proti moji vesti!"

Gotovo ni prav, če kdo govori ali dela proti svoji vesti, da bi delal uslugo kakemu bogatincu. A preostro takih ljudi, posebno če so res reveži in odvisni, ne smemo soditi. Ako bi bili samostojni in neodvisni bi gotovo čisto drugače ravnali.

Ravno iz tega pa sledi, da je neobhodno potrebno delati na to, da postane človek sam svoj gospod, neodvisen. To tirja korist posameznika kakor skupnosti. Jasno nam kaže to dejstvo naša lastna zgodovina. Narodna zaveš in gibanje se je med Slovenci pravzaprav šele začelo, ko smo postali svobodni, ko je bilo posebno naše kmetstvo ljudstvo rešeno jarmu tlake in sužnosti. Mnogo se je v tem oziru že storilo med nami in se še dela; posebno naši denarni zavodi so velikanskega pomena. Še večjega utegnemo postati gospodarske zadruge med kmetstvom. Ali treba je, da izkušasak posameznik stopiti na lastne noge in to mu bo le mogoče, ako bo hranil, pametno obračal ves svoj zaslužek ter si s tem zagotovil neodvisno stanje. Lahko bo govoril in glasoval, kakor mu vleva vest in srce, lahko bo nastopal možato, če se gre za versko prepričanje, in "kadar braniti je časti in pravde narodu in jeziku svojemu!"

Kje najdeti pač vera in narodnost najkrepkejšo zaslonbo? Gotovo v našem vrlem kmetem stanu, o katerem poje Sim. Gregorčič:

Kar mož nebesa so poslala,
Da večnih nas otmo grobov,
Vse mati kmetstva je zibala,
Iz kmetstkih so izšli domov.

Ti šege stare si ohranil,
Deduje jih po oči sin;
Le ti naš jezik si obranil,
Da ni zatrl ga nam tujčin.

Ta hiša nam je mati krušna,
Domovju steber je čistit,
Iz kmetstkih hiš nam hrana dušna,
Iz kmetstkih hiš omike švit!

In zdaj tako? Ker je bil kmet,

kakor skoraj noben drugi stan, na svoji domačiji sam svoj gospod. Svobodni narodni kmet je mogel reči z Angležem: "Moj dom je moja trdnjava!" A žalobog, da so se v zadnjih časih razmere predrugačile; vsled slabih gospodarskih razmer, nerodovitih letin in posebno tudi po lastni potrti, zapravljivosti in pomanjkanju prave varčnosti, je prišel kmet v dolgeve in stan v odvisnost. V meri pa, v kateri raste njegova odvisnost od drugih, raste tudi med kmeti neznačajnost, nezanesljivost. Kjer so prej kmetije bile trdnjave, ob katerih je zaman pljusalo valovje verskega nasprotstva in narodne mladosti, tam vlada vsled odvisnosti, v katero je zabredel kmet, verska brezbriznost, narodna mladost, da, izdajstvo do lastnega rodu!

In enako se godi tudi pri drugih stanovih, kakor uči vsakdanja izkušnja. Dragi prijatelj, bodi torej varčen, hrani in prizadevaj si, da stojiš na svojih nogah; razen drugih ugodnosti ti bo ravno pametna varčnost najbolj pripomogla, da postaneš in ostaneš čist, neizprosni, jeklen značaj, ki najbolj diči in kinča moža in ženo. Tudi o tebi naj veljajo besede pesnikov:

Dlan nam krepka v dar je dana,
Srce blago dar nam drag,
To le znači ti Slovana,
Da je vedno jak in blag!

S. Gregorčič.

(Dalje prihodnjč.)

Bolj, kot besede sreč največje,
Prija tolažba nam ta,
Ako nas kdo za trpine večje,
Kot smo v resnici, imá.

BOG JE. SPISAL DR. G. P.

(Vrsko znanstvena razprava.)

(Konec.)

Zastavi tukaj svojo samostojno misel. Ako bi našel sredi zapuščenega gozda osamljeno hišico, z vrati in okni, pa v hišici polno nereda, skledo pod mizo, žlico na pragu, ostanek stola v peči — ali bi smel sklepati, da te hišice ni naredilo umno bitje? Brez strahu bi vsako sklepal, da je tukaj bil človek; zakaj smotrene naprave ni brez umnega bitja. Miza je umno delo in kaže tudi sama dovolj, da jo je naredilo umno bitje, če jo najdeš tudi sredi nereda. Cvetlica, tudi ena sama, je neskončno umnejše delo kakor miza, kaže torej, da jo je naredilo umno bitje, ako bi tudi vse druge stvari resnično bile v neredu.

Za teleologični dokaz je torej brez pomena, jeli biva v naravi zares tudi nered ali ne: umno bitje vsekako mora bivati; in sicer veličastno umno, ker urejuje tako veliko obsežno delo. Zakaj pa to bitje ne uredi vsega po tvoji misli, to je drugo vprašanje, ki ga razsodnost ne obrača proti dokazu.

A pogledjmo, kaj je z "neredom", da ne bomo nadsvetnega uma samo našli, ampak ga tudi ljubili.

Gotovo je, da malostni človekov um ne more doumeti vseh del večnega umetnika; naravno se nam zdi, da kedaj človek na zemlji vidi stvari, ki se mu ne zde dobre. Saj še umetnika človeka ne more doumeti neveden človek. Toda človek ne sme po svoji kratkovidnosti soditi del neizmerne večnega uma. Kar se človeku zdi slabo, ker vidi le malo, je lahko najprikladnejše sredstvo za višji smoter, ki ga vidi večni vse stvarstvo in vse namene obsega joči um.

Priroda sama nas uči takega sklepanja, ko nam kaže neštete stvari, ki jih za prvi hip imamo za nesmotrene, pa se po globljem razmišljanju razkrijejo kot dobre ali celo neogibno potrebne. Naravoslovci naštevajo mnogo uravnjav, ki so jih razglašali prej za škodljive. Tako na primer so zdravniki dolgo imeli za škodljivo v človekovem vratu neko žlezo (glandula thyreoidea), češ da se iz nje včas izemli bolezen; toda napredujoča veda je pokazala, da je vsebina one žleze za človekovo zdravje neogibno potrebna; kjer ona ne deluje, niti možgani ne morejo redno delovati in človek je bebast. V prirodi je mnogo rastlin in živali, ki jih imenujemo škodljive, (in so za bližnji namen res škodljive), toda za celoto stvarstva so umerjene.

Priroda žrtvuje nižje, manj vredne smotre, da doseže z njimi višje. Uprav navidezni nered še najlepše odkriva veličastno enoto stvarstva.

Ako pa ne moremo razumeti višjega smotra v katerem neredu, se moramo ukloniti višjemu umu.

Še v delavnici človeka umetnika se neveden človek ne drzne obsojati umetnika zavoljo stvari, katerih v svoji nevednosti ne razume. Ako bi kmet obsojal urarja, v čigar delavnici vidi polno malega orodja, s katerim se re da ne kopati, ne orati, ne gnoj kida ti, bi ga imenovali bedaka. Torej človek ne sodi človeka. Ali v delavnici večnega mojstra, ki urejuje neizmerno svetovje, pa sme vsak človek soditi umetnika, kadar ne umi njegovih del?

Odkod je titanska drznost, govoriti o neredu v delavnici božji? — So ljudje, ki so zlorabili najlepšo popolnost: svojo prosto voljo; stvari so ljubili bolj kakor Stvarnika. V njihovi duši je torej nered; v delavnici božji. Kakor krivo ali razbito zrelo ne more kazati lepe slike, tako ljudje, ki se odtrgajo od ljubezni božje, ne morejo več videti lepote in soglasja na svetu.

Taki grajajo naravo, zakaj ne skrbijo, da bi vsak evet obrodil sad, sami pa trgajo cvetje in si zaljajajo domove.

Očitajo, zakaj vsak plod ne pride do kaljenja, sami pa zobljejo kruh iz pšenice.

Spotikajo se, zakaj se tice med seboj bojujejo, pa nočejo videti, kako mujejo si s tem razdele bogato mizo prirode, da na tesnem kraju ne stradajo.

Jadikujejo nad trpljenjem živali, pa jim ne privoščijo, da se pri prvi oslabelosti na hiter način rešijo daljnih bolečin; krepka žival zadaje oslabei naglo smrt in jo pospravi z zemlje, da ne razširja gnilobe. Brez te uravnave bi bilo polno živali nadložnih, še več pa v smrdu grajočih, slednjih bi vse poginilo.

Živali pripisujejo taki ljudje pamet in človeške bolečine, da se nad njimi zgražajo; ko pa vidijo trpljenje človekovo, ki je zares pravo trpljenje zavoljo zavesti, pa spet taje neumrljivo dušo, da ne bi videli prave vrednosti. Bolečina živalska ni človeška bolečina. Človeška bolečina pa ima višji namen, človeku krepiti voljo, odvrčati ga od nepravnosti, trgati srce od stvari in ga povzdigovati k Stvarniku.

Potres, ki v hipu poruši stanovanja in pokoplje ljudi, ni nered, temveč resen klic: Bodite pripravljeni. Če tisočim okrajša časno življenje, pa stotisoče drugih ljudi reši večne propasti.

In greh, krivica, upor — ali ne zaslužijo kazni?

Čista duša ne vidi nereda, temveč veličasten red, ubrano soglasje, žarno lepoto!

BIVA TOREJ IZVUNSVETNI UM, BOG.

To je neogibna posledica iz jasnih resnic. Preglej še enkrat temeljne kamene vsega dokaza; njih trdnost je večna, in poseben znak božje dobrote imajo na sebi, da jih lahko spozna vsako srce, ki hoče ljubiti svojega Stvarnika.

Priroda deluje umno. — Umnega dela ni brez umnega bitja. — Priroda sama nima uma, ki bi jo vodil. — Vsi poskusi, bežati pred jasno resnico, so nes pametni. — Biva torej izvm sveta umno biva.

Izvensvetno umno bitje je Bog. Da je eden, je priča enoviti red in soglasje.

Da je neomejeni Stvarnik in ne kako ustvarjeno bitje tega razvoj teleologičnega dokaza ni podurjal, a tudi ni bilo potrebno. Zakaj v srce nam je vsajena živa zavest, da je oni, ki ima v oblasti vso prirodo, edini naš gospodar; pri prostemu razumu niti na misel ne pride vprašati še za višjega gospoda; imamo torej tako duševno naravo, da se moramo njemu, ki ga spoznamo iz prirode, ukloniti kot najvišjemu gospodu; imamo torej tako duševno naravo, da se moramo njemu, ki ga spoznamo iz prirode, ukloniti kot najvišjemu bitju. A ni težko pokazati, da umni voditelj sveta ne more biti drugi kakor Stvarnik sam, torej Bog.

Svet je namreč urejen po bistvenih lastnostih posameznih stvari; torej je oni um, ki je zamislil načrt prihodnjega sveta in hotel voditi stvari po svoji zamisli, moral dati stvarem ravno prave bistvene lastnosti. Kdor pa je dal stvarjem bistvene lastnosti, je dal stvarjem tudi bistvo; to je: on jih je ustvaril.

Ena ter ista bitnost je, po kateri stvari bivajo in bivajo urejene; on, ki jih je uredil, jim je torej dal, da bivajo, to je: on jih je ustvaril.

On, ki svet vodi, mora imeti v oblasti sile in zakone, po katerih vodi ves svet k enotnemu soglasju; sile in zakoni pa izvirajo iz stvarne biti; torej voditelj sveta mora imeti v oblasti stvarno bit samo; to pa je mogoče samo, če je vse stvari ustvaril (Trendelenburg, Log. U Dosežni smoter je mogoče umeti le tako, da je bila preje misel, ki je imela oblast nad bitjo. Zato je po smotru vladani svet porok za neomejeno vsemoogočo Misel.)

Ustvariti pa more samo neskončno popolno, neomejeno bitje, Bog.

Veličastvo božje. Nad vse človeške pojme je božji um veličasten, ker je nad vse človeške pojme veličasten red stvarstva.

Zlasti strmi človekov duh, kadar po naravoslovnih vedah poučen razmišlja stalnost prirodnih zakonov. Bogu ni treba spremenjati sil, da se v različnih razmerah strinjajo v soglasje. Njegova enkratna stvariteljna volja je že s početka sile tako ubrala, da morajo služiti božjemu namenu. Umevno je samo po sebi, da tako

proglasičeno stalne včas provroče ako neskladnost. Toda vse take neskladnosti kažejo istota ko božjo modrost, ki dopušča le take nesreče, katere se dajo obrniti v korist višjega smotra.

Božji um torej mora obsegati vso prirodo, vse lastnosti, vse vse razmere nešteti delcev od njih početka skozi neizrekljive milijone let do danes in v prihodnosti. Mi se čudimo že urarju, če spravi na mali prostor v uri razne mehanizme. Ustroja male čeblice več ne domunmo; le čudimo se, kako mora biti v malem telesu urejeno, da se vede žuželka brez lastne pameti po visokih računih in raznih vedah. Kolika modrost je šele potrebna za harmonijo vseh svetov in vseh vekih!

Hvaležni smo torej vsem naravoslovnim vedam, da nam z razlaganjem stalnih zakonov v prirodi tako lepo pomagajo slaviti večni božji um.

Razmerje do sveta. Toda odrekli bi se pameti, ako bi iz omejenih skušenj skleпали, da je zavoljo stalnih zakonov božja moč omejeno gospodarstvo nad stvarmi.

Stalnih zakonov je sicer v prirodi treba, da spoznavamo v njih božjo modrost; treba, da se človeška volja klanja Večnemu in Nespremenljivemu, čigar odsev gleda v prirodi.

Toda, ako On, ki je v večni ideji zamislil za nas ustvarjene zakone, hoče razen stvarstva pokazati nam tudi sebe ter nas učiti svojih zapovedi, je najprimerneje, da seže izredno v prirodo tudi z novo močjo stvariteljne roke — s čudeži, da pokaže, kdo je Gospod, in kdo je v vesoljstvu.

PROSIJAKU.

Ne vem, odkod in kdo si,
A da si človek, vem,
Ki miloščine prosi
In smili se ljudem.
Upala tvoja lica,
Upognjeno telo,
Tresoča govornica
In solznoto oko,
Vse meni glasno priča,
Vse nosi temni znak,
Da te usoda biča,
Nesrečni ti prosjak.

Kar bodete storili —
Odrešenik nam dé —
Najmanjšim bratom v sili
Storili ste zame.
Ujetnikom slobode,
Nagotnim oblačil
In žejnim hladne vode
In gladovnim jedil,
Užaljenim utehe,
Popotnikom domu,
Sirotam varne strehe
In grešnikom miru
Želim, podarjnjmo
Odprtega sreča,
In zakon izpolnjujmo
Najvišji od Bogá!

Ne vem, odkod in kdo si,
A da si človek, vem,
Ki smiljenja me prosi:
Oj, smili se ljudem!
Dobrotna roka voli
Povsod ti dar bogat!
Še zame včasih moli,
Ti moj in — Kristov brat! —
Anton Medved.

IVERI.

Čuteče srce le ohrani
V nesreči in sreči vsigdar,
A solzam nezmernim se brani,
Preveč ne raduj se nikar!

Neče slišati skupuh besede
"dosti,"
Dokler smrt ne pride k njemu
v gosti.

Človek v sreči možko misli,
Da bi vse lahko prenesel.
A težko se že pripogne,
Ko denar po tleh je stresel.

Dejanja mnogega cena
Izpira le iz namena.

Bridkih izkušenj nikdar ne zabi,
Vendar jih človek vselej ne rabi.

Kdor vse na tebi smeši
Ob njem le s tem se teši,
Da sam je najbolj smešen,
Bi rad tega bil rešen.

Naše viharo življenje je šola
Solznega dola,
Ko se človek naučil živeti,
Mora umreti.

Mnogi pozná le po tem, da živi,
Ker se od dneva do dneva redi.

GLASLO K. S. K. JEDNOTE

Izhaja vsako sredo.

Lastnina Kranjsko-Slovenske Katoliške Jednote v Združenih državah ameriških.

Uredništvo in upravnništvo: Chicago, Ill.

1951 West 22nd Place

Telefon: Canal 2487.

Naročnina:

Za člana, na leto	\$0.60
Za nečlane	1.00
Za inozemstvo	1.50

OFFICIAL ORGAN of the GRAND CARNIOLIAN SLOVENIAN CATHOLIC UNION of the UNITED STATES OF AMERICA

Issued every Wednesday.

Owned by the Grand Carniolian Slovenian Catholic Union of the United States of America.

OFFICE: CHICAGO, ILL.

1951 West 22nd Place, Phone: Canal 2487.

Subscription rate:

For Members, per year	\$0.60
For Nonmembers	1.00
For Foreign Countries	1.50

Pozor čitatelji našega lista.

Ker se nam bližajo vedno bolj in bolj dolgi jesenski večeri, bo gotovo marsikdo izmed cenj. čitateljev sedaj posvetil več časa in prilike za čitanje lepih knjig in dobrega časopisja. Pred vsem se zanašamo pri tem na članstvo naše Jednote, da se bo prihodnje mesece marijijo oprijeli dopisovanja, razprav in lepih člankov v svojem lastnem listu, ali "Glasilo K. S. K. Jednote".

Da bo postalo to zanimanje tim večje, zato razpisuje uredništvo našega lista nekaj nagrad za sledeče najboljše razprave, ali članke:

1. 20.00 (Dvajset dol.) v gotovini za najboljši KRATEK OPIS, ALI ZGODOVINO K. S. K. J.
2. 15.00 (Petnajst dol.) za najboljši navodilo: KAKO JE MOGOČE SE BOLJ POVZDIGNITI NAŠO K. S. K. J.?
3. \$10.00 (Deset dol.) za najboljši spis: AMERIŠKA SLOVENSKA PODP. DRUŠTVA PRED 30 LETI.
4. \$5.00 (Pet dol.) za najboljši spis: KAJ SO STORILI AMERIŠKI KATOLIŠKI SLOVENCİ KORISTNEGA V SPLOŠNEM OZIRU ZA ZDRUŽENE DRŽAVE?

To so štiri važne točke, ali važni članki, za koje se razpisuje primerno nagrado. Pričetek tekmovalnega dopisovanja je od 15. t. m. do 30. nov. t. l. Tega dopisovanja, ali teh tekmovalnih razprav se smejo udeležiti samo čitatelji našega lista, ali člani K. S. K. J. Pri vsakem dopisu je treba navesti številko krajevnega društva, ali pa št. zavarovalnega certifikata.

Vsak članek, ali tekmovalni dopis mora obsegati najmanj 6 pisanih strani navadne velikosti, kakoršno imajo naša krajevna društva tako, da bo zavzemalo tiskano besedilo vsaj 2 posamezne kolone (40 palcev) vsebine. Razsodbo o prisojenih nagradah si privzema uredništvo našega lista sporazumno s še dvema drugima razsojevalcema. Najboljše, ali one spise, katerim se bo prisodilo nagrade, bomo priobčili 1. 1919. tudi v "Jubilejni knjižici K. S. K. J." katero se bo izdalo meseca aprila 1. 1919.

Cenj. člani in članice! Stopite torej na noge! Nagrade so primeroma lepe in hvaležne. Izberite si to, ali drugo izmed gori označenih štirih točk, ter jo skušajte izgotoviti kar najbolj dobro in popolno. — Prisojene nagrade so bo poslalo zmagovalcem te tekme dne 10 decembra t. l.

Uredništvo "Glasila K. S. K. J."

Listnica upravnništva.

Ker je zadnji čas nekaterim naročnikom-nečlanom potekla naročnina na naš list, prosimo s tem uljudno vse dotičnike, da naj blagovolijo naročnino obnoviti. Posebnih opominov ne bomo razpošiljali vsled poštinih stroškov. Kdor torej ne bo obnovil naročnine tekom 2 tednov, mu bomo list ustavili.

Zaeno povdramo, da velja za naprej naročnina našega lista za nečlane \$1.50 na leto, kakor je bilo sklenjeno na zadnji konvenciji.

Blagovolite torej cenj. naročniki (loe) nečlani (loe) to vpoštevati.

Upravnništvo "Glasila K. S. K. J." 1921 W. 22. Pl., Chicago, Ill.

Naborniki razdeljeni v 5 razredov.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Iz Washingtona prihaja poročilo, da je vlada razdelila vse registrirane v 5 nabornih vrst, ali razredov. Vsak izmed registrirancev lahko po teh klasifikacijah spozna, v katero vrsto ravno spada in v kaki razredni vrsti, ali kedaj bo odpoklican v vojaško službo.

Razred I.

- 1.— Sameci, ki nimajo nikakih sorodnikov, da bi bili slednji nanje odvisni.
- 2.— Oženjeni (ali vdoveci z otroci) ki iz navade nočejo podpirati svojih družin.
- 3.— Oženjeni moški, katerega žena preživlja, ali podpira.
- 4.— Oženjen mož (ali vdovec z otroci) ki ni pri družini neobhodno potreben, ali da se njegova družina lahko preživlja z drugimi dohodki in sredstvi.
- 5.— Možje, ki niso vpošteti v kak predpis tega ali drugega razreda.
- 6.— Neizvežbani (unskilled) delavci.

Razred II.

- 1.— Oženjeni moški, očetje otrok brez matere, ki so sicer člani družine a ti otroci niso naravnost navezani na delo in podporo očeta, ker se lahko sami preživljajo.
- 2.— Oženjeni moški brez otrok. Žena se lahko sama primerno preživlja.
- 3.— Izkušeni farmerski delavci, katere se neobhodno potrebuje pri poljedelskih podjetjih.
- 4.— Izvežbani industrijski delavci pri zelo važnih in potrebnih industrijskih podjetjih.

Razred III.

- 1.— Mož (fant) z otroci, katere je vzel za svoje (pastorke) ki so odvisni le od njegovega dela za prežitek.
- 2.— Mož s starimi in onemogli mi stariši ali prastariši (dedom) ki so odvisni na delo in zaslužek svojega sina, ali vnuka.
- 3.— Mož (fant) ki ima še svoje nedoletne brate in sestre, ki se ne morejo preživljati.
- 4.— Okrajni in mestni uradniki.
- 5.— Ognjegaseci in policaji.
- 6.— Potrebni večaki ali delavci po arzenalih, orožarnah in ladjedelnicah.
- 7.— Potrebni carinski klerki.
- 8.— Osebe zaposlene pri odpošiljanju pošte.
- 9.— Potrebni državni uslužbenici.
- 10.— Posebno špecificirani administrativni eksperti.
- 11.— Tehnični in mehanični eksperti pri industrijskih podjetjih.
- 12.— Posebni eksperti pri narodnih in državnih agrikulturnih oddelkih.
- 13.— Pomožni ali družbeni vodje kakega potrebnega (nujnega) industrijskega podjetja.
- 14.— Pomožni, ali družbeni vodje kakega nujnega agrikulturnega podjetja.

Razred IV.

- 1.— Možje z ženo in otroci (ali vdoveci z otroci) kojih družina je navezana in odvisna samo na delo in zaslužek očeta.
- 2.— Mornarji v službi na vladnih parnikih, ali parnikih koje lastujejo državljani Združ. držav.
- 3.— Vodje (načelniki) potrebnih industrijskih podjetij.
- 4.— Vodje (načelniki) potrebnih agrikulturnih podjetij.

Razred V.

- 1.— Državni uradniki in uradniki Združenih držav.
- 2.— Pravilno (redno) posvećeni duhovniki.
- 3.— Bogoslovci.
- 4.— Osebe v vojaški in mornarični službi.
- 5.— Inozemci ali tujci (aliens).
- 6.— Inozemski sovražniki (Alien enemies).
- 7.— Osebe, ki so moralno nezmotne.
- 8.— Osebe, ki so telesno nezmotne ali slaboumne.
- 9.— Licenzirani pilotje.

POROČILO DRŽAVNEGA CARINSKEGA NADZORNIKA.

Od 30. junija 1916 do 30. junija 1917 se je nakuhalo v Združenih državah 164,665,246 galon žgane, opojne pijače (spirita, viske i. t. d.) ali za 26,000,000 galon več kot prejšnje leto. Tako se glasi uradno poročilo državnega carinskega davčnega nadzornika Osborne v Washingtonu; D. C.

Država je dobila od te ogromne količine opojnih pijač \$186,563,055 davka (carine). Smotki, ali cigar v raznih velikostih in težah se je v minulem fiskalnem letu naredilo 9,216,901.113; leto nazaj pa 8,337,720,530, tako da pride povprečno na vsako osebo po 90 smotki na leto. Tudi uporaba cigaret je narasla l. 1916—1917 od 21,087,757,078 na 30,529,193,538 (trideset in pol milijonov).

Tobaka za pipe in čikanje se je pridalo 445,763,206 funtov, ali za 28,500,000 več kot leto nazaj. Pridetek tobaka za njuhanje je znašal 35,377,751 funtov, ali za 2,200,000 funtov več kot prejšnje leto.

V zvezno blagajno se je plačalo od tobaka skupaj \$103,201,592 davka, ali za 15 milijonov (18 odst.) več kot l. 1915-16.

Produkcija pive se je minulo fiskalno leto precej znižala, ker se je navarilo samo 60,729,509 sodčkov. Ker je znašal državni davek na pivo \$1.50 pri sodčku, se je plačalo tega davka \$91,897,193.

Drugi davčni dohodki so bili v minulim upravnem letu sledeči: Davek na umetno surovo maslo \$1,995,720. Posebni davki bank, korporacij, gledališč, kegljišč i. t. d. \$15,708,733. Davek za postavne listine in perijume je znašal \$8,926,310; zapuščinski davek \$6,076,575; dobiček \$27,663,940; razni drugi manjši davki \$2,093,853. Vsi tu označeni davki znašajo skupaj \$49,712,412. Dohodninskega davka se je plačalo \$359,681,228.

Vsega državnega davka skupaj se je vplačalo minulo upravnno leto \$809,393,640; leto popreje pa \$512,723,288.

Stroški za kolektanje davka so znašali povprečno \$9.53 pri 1000 ali 0.95 odst.

Francija časti ameriške junake.

True translation filed with the Postmaster at Chicago, Ill., on Nov. 14, 1917, as required by the Act of Congress, Oct. 6, 1917.

Po "Associated Press."

Prvi trije ameriški vojaki, ki so bili ubiti v zakopih na francoskem, počivajo danes v francoski zemlji. Tem junakom se je izkazalo zadnje čast od ameriške armade, od francoskega ljudstva in od francoske armade. Pogreb teh treh junakov se je vršil dne 7. nov. Ko so polagali v zastavo zavite rakve teh mrtvih junakov v grob, je delal na eni strani častno stražo oddelek francoske infanterije oblečen v krasno uniformo, rdečo in višnjevo, na drugi strani je pa stal oddelek ameriških vojakov. Med tem se je junakom v zadnji pozdrav zatrobilo iz trobent in oddalo iz topov na fronti nekaj strelcev. Za tem je držal nagrobni govor poveljnik dotične francoske divizije. Čeravno se je čulo še grom topov v neposredni bližini, je dotični francoski častnik nadaljeval s svojimi besedami, ki so segle globoko v srca Francozov in Amerikancev.

Svoj poslovljni, ali nagrobni govor je držal omenjeni francoski poveljnik sledeče:

"V imenu — divizije, v imenu francoske armade in v imenu cele Francije kličem te besede v zadnje slovo ameriškim prostakom: Enrightu, Greshamu in Hayu.

Po svoji lastni volji so zapustili njih cvetočo in srečno domovi-

in so prišli semkaj. Vedeli so dobro, da se v Evropi še nadaljuje z vojno; vedeli so ti, da se tu borijo sile za čast, ljubezen do pravice in civilizacije; da se te čete ne morejo zoprstavljeni že pred več časom pripravljenim silam, ki služijo oblastim brutalnega gospodarstva, nasprotstva in barbarstva. Vedeli so, da je nam treba pomoči. Vsa ta se želijo žrtvovati v to svrhu tudi svoja plemena srca, ker se niso pozabili starih zgodovinskih spominov, med tem ko so nekateri pozabili že najnovejše spomine.

Ti junaki niso prezrli nobene oškodline; ničesar niso prikrili in nič jih ni oviralo: ne težave dolgotrajnega bojevanja, ne grozota pred novim orožjem in ne preteklost sovražnika. Voljni so prevzeli nase težkoče in bridkosti vojaškega življenja; prepeljali so se semkaj, v veliki nevarnosti čez ocean in so zavzeli svoja mesta na fronti ob naši strani. — In ti junaki so padli zroči sovražnika v hudem ročnem spopadu. Čast jim! Njih družine, prijatelji in sodržavljanji bodo ponosni nanje, ko bodo zvedeli kako častno so ti trije umrli za domovino.

Možje! Ti grobovi, ki so prvi kateri so bili skopani na naši narodni zemlji, oddaljeni samo za malo od sovražnika, naj nam služijo kot znamenje spoštovanja do one mogočne države, s katero držimo mi trdno skupaj in naši zavetniki z enim namenom. Jaz mislim namreč (ljudstvo in armada) Združenih držav, ki se bo borila z namu do konca, ki je pri volji doprinesati svoje žrtve toliko časa kot potrebno, samo da dosepmo skupaj do zmage v borbi za najbolj plemenite namene in načela; to so svoboda narodov, bodisi močnih ali manjših. Vsa ta smatramo smrt teh junakiških vojakov za nekaj izvanredno velikega, za nas častnega in hvale dolžnega.

Vsled tega bomo prosili, da bi zemeljski ostanki teh mladih mož ostali za vedno tukaj pri nas. Na kamene teh grobov bomo zapisali: "Tu počivajo prvi vojaki republike Združenih držav, ki so padli na francoski zemlji za svobodo in pravico!" Vsa mimoidoči bo pred temi grobovi obstal odkrite glave. Potniki in domoljubno ljudstvo bo hitelo celo do daleč semkaj, da skaže tem junakom svoje spoštovanje in čast.

Prostak Enright! Prostak Gresham! Prostak Hay, V imenu Francije se Vam zahvaljujem. Bog naj sprejme vaše duše! Z Bogom!"

Junaška deklica.

Kdor je že morda čital zgodovino izza prve ameriške revolucije, je gotovo tudi naletel na ime Elizabete Zane, junaške 14-letne deklice, ki se je pri obleganju trdnjave Henry (Fort Henry), posebno odlikovala. O tej junaški Liziki je najti skoro v vseh ameriških šolskih berilih razne črtice in podatke, ki naj bi ameriško mladino navduševali k domoljubju.

Bilo je nekega jesenskega dne leta 1777, ko se je v Fort Henry raznesel glas: "Indijanci prihajajo!" — Trdnjava Henry je stala ob reki Ohio sredi velike pustine, obraščene z gostim drevjem. Stala je nedaleč od sedanjega mesta Wheeling, W. Va. in so bili prebivalci te naselbine večinoma belokožci.

Nepričakovano naznanilo o amerikanem napadu na Indijanceh je stanovnike tako razburilo, da so vsi zbežali na varno v močno zgrajeno trdnjavo; zaeno so se pa tudi dobro založili s potrebnim živežem v svesti si, da jih bo sovražnik dolgo časa oblegoval.

Ko so dospeli prvi belokožci v naselbino Henry, so jih ostan hriba živeči Indijanci pustili pri miru; da, bili so celo z njimi ožji prijatelji; kasneje pa, ko so bili naseljenici posekali že dosti gozdovja in razorali ondote pustino v lepe poljane, so jih pričeli zato Indijanci črtiti. Bali so se, da jih bodo belokožci prepodili. In vsled tega je nastala v raznih južnih krajih revolucija, h kateri so pripomogli še Angleži.

Označeni jesenski dan so marljivi naseljenici iz Henry ravno pospravljali poljske prideleke za zimsko. Glasu o prihodu Indijancev so se lahko po vsi pravici bali, ker so vedeli, kake grozote počenjujejo Indijanci, če so jezni; da jim za-

žejejo in porušijo hiše, odpeljejo živino ter prideleke in kar je najhujšega, da radi trpinčijo belokožce na različne načine. Najhujši način indijanskih grozot je, če kakemu živemu človeku potegnjejo kožo z glave.

Tedanji poveljnik trdnjave Henry, kolonel Shepherd, je hitro opozoril svoje vojaštvo na pretečo nevarnost in razdelil stražo vsenaokoli, ki naj bi pazila na prihod rdečekožcev, ali Indijancev, da se jih bo zamoglo pravočasno odrediti. Pri tem je opozarjal svoje vojake, da naj bodo previdni s smodnikom, ker ga v trdnjavi sami ni bilo dovolj na razpolago ali v zalogi.

"So že tukaj!" je s strahom naznanil nek stražnik. In res so se pričele prikazovati v bližnjem gozdu cele čete Indijancev, ki so se plezale po tleh bližali trdnjavi.

Naenkrat se zavnova po konci rred četo Indijancev neka čudna postava, ki je dvigala v zrak večji kos belega platna v znamenje miru. To je bil izdajalski Simon Girty, vodja in prijatelj Indijancev, dasiravno belokožec. Girty je živel med njimi že izza mladih let; torej se je vsled tega navdal popolnoma indijanskega duha, šeg, navad in sovražstva do belokožcev. Pravijo, da je bil glede sovražstva in hudobij še slabši od Indijancev, ali prava divja zver v človeški podobi.

Imel je dolge lase in brado kot divjak; iz njegovih oči je zrla sama krvočelnost. — Girty je bil tudi prijatelj Angležev, ter jim je večkrat služil za špijona proti lepi nagradi; nosil je dolgo rdečo suknjo nekega angleškega častnika.

Ko je kolonel Shepherd zapazil Girtyja z belim znamenjem v rokah, mu je zaklical: "Oddajte torej svoje poročilo!"

Girty je nato potegnil iz žepa daljši kos papirja ter je pričel čitati: "To poročilo vam pošilja sam general Hamilton, kanadski guverner. — Če hočete odložiti svoje orožje in se udati, se vam ne bo nič žalega storilo. Lahko se brez skrbi vrnete v svoje kočje v bližini. Če pa tega ne storite, bomo vašo trdnjavo napadli, uničili, ter vsakega moža, žensko in otroka umorili! Uđajte se torej brez ugovora!"

"Ne, ne udamo se na noben način, dokler bo ostal le še en sam mož živ v tej trdnjavi. Branili se bomo in čuvali naše družine do zadnje kapljice krvi. Dobro va vsi poznamo, da ste nesramen lažnik. Girty — pomislite, da se bomo borili do konca!" tako je zavrnil poveljnik one trdnjave ošabnega voditelja Indijancev.

Vsi v trdnjavi se nahajajoči možje, ali pristaši kolonel Shepherd, so hoteli nato s skupnim naskokom napasti in pobiti Girtyja ter njegove rdečekožne tovariše; — tako je nastal ljut boj za življenje in smrt. Indijanci so zaglali iz bližnjih skrivališč svoj vojni krik ter pričeli streljati na trdnjavo; nekateri izmed njih so skušali v svoji predrznosti celo podžgati lesene trdnjavske ograje, kar so pa morali plačati s svojim življenjem.

Tako je trajalo streljanje iz trdnjave in proti trdnjavi dobro uro; marsikaj Indijancev se je mrtvev zgrudil čez nasipe v reko, mnogo jih je pa obležalo na mestu v bližini trdnjave. Čez dobro uro so Indijanci za malo prenehali. Ker je pa bil v trdnjavi skritim naseljenjem dobro poznat indijanski način bojevanja, so še vedno pričakovali, kdaj se jih bo plezaje pripodila cela truma k zadnjemu naskoku. Za tak naskok je treba previdnosti in priprave.

Med tem časom je vojaštvo kolonel Shepherd žal na svoje veliko razočaranje dognalo, da pri manjznjake smodnika v trdnjavi. O tej zadevi se je Shepherd posvetoval s svojimi možmi in je tudi to potožil kapitanu Zane. Slednji mu je razodel, da ima v svoji koči blizu trdnjave še cel sodček smodnika in je hotel takoj steči ponj; poveljnik trdnjave pa tega ni dovolil mlademu in hrabremu kapitanu, češ, da ga nujno potrebuje v trdnjavi.

Ta pogovor je slučajno čula tudi 14-letna sestra kapitana Zane, Lizika po imenu. Mirno in tiho se je postavila pred poveljnika z opombo, da je pripravljena iti po smodnik v kočjo, ki je oddaljena le nekaj streljajev od trdnjave. "Če Indijanci mene ubijejo," je zatrjevala junaška deklica, —

"ne bo toliko škoda. Jaz sem še mlada in brez veljave. Škoda bi pa bilo vsakega moža ali vojaka, če bi morda pri tem izgubil svoje življenje. Pustite me, g. poveljnik, da skočim po smodnik!"

"Ne, nikakor ne, draga mi hrabra Lizika, ostani le tukaj," jo je zavrnil kolonel Shepherd.

Mlada Lizika je nadaljevala: "Če jaz ne grem po smodnik, preti nam vsem velika nevarnost. Indijanci nas bodo zajeli ter vse pomorili, ker se ne bomo mogli več braniti brez smodnika. O, gospod poveljnik, pustite me, da stečem po rešitev. Meni ne bodo Indijanci nič žalega storili, ker sem deklica!"

Končno je poveljnik trdnjave le ugodil prošnji in želji male Lizike; nakar je ukazal odpreti velika trdnjavska vrata, skozi kateri je stekla Lizika z največjo naglieo.

In res ji niso Indijanci prizadeli nič hudlega. Lizika je srečno dospela v svojo kočjo in našla na nekem mestu cel sodček smodnika. Pa smola in groza! Sodček je bil pretežak zanjo, da bi ga zamogla nesti. Vsled tega je odprla pokrov in nasula z roko precej smodnika v svoj predpasnik in v žep, nakar se je v teku zopet napotila proti ogroženi trdnjavi.

Sedaj so pa pričeli Indijanci od vseh strani streljati nanjo, osobito, ko se je bližala vratom trdnjave. K sreči se je junaška deklica nepoškodovana vrnila na svoje mesto.

Kdo zamore popisati veselje in radost poveljnika trdnjave, ko je zapazil, da mu je junaška Lizika prinesla v svojem predpasniku — rešitev, ali dovolj smodnika še za par dni.

Indijanci so zatem ves dan in vso noč skušali napasti ter zavzeti trdnjavo Henry, kar se jim pa ni posrečilo, ker jih je Shepherdovo moštvo uspešno odbijalo. — Čez noč se je posrečilo še 40 drugim naseljenjem skrivoma pobegniti na varno v trdnjavo, ne da bi bil pri tem kdo ranjen ali poškodovan od indijanskih strelcev.

Indijanci so imeli naslednji dan že toliko mrtvih na svoji strani, da se jih je polotil obup. Njih vodja, Simon Girty je zastojl skušal pregovoriti poveljnika trdnjave, da bi se udal, pri tem je ponujal celo Indijancev visoko nagrado za vsako glavo trdovratnih naselnikov trdnjave Henry. Končno je ukazal Girty zapaliti vse kočje v bližini trdnjave, kar so še preostali Indijanci s peklen-skim veseljem izvršili in nato zbežali daleč v gozd.

Ko je na ta način premagala pešicea belokožcev iz Fort Henry veliko četo krvočelnih Indijancev, je nastalo v trdnjavi nepopisno veselje. Dasiravno so Indijanci naselnikom upeličili kočje, so bili slednji vseeno zadovoljni, ker so si vsaj rešili na čuden način svoje življenje. Za to rešitev so se pa morali zahvaliti edinoletni junaški 14letni deklici, Liziki Zane, katere ime in domoljuben čin bo ostalo vedno zarisan v zgodovini Združenih držav.

Spanje rešilo smrt deklici.

Blizu postaje Whaleyville, Del. se je pripetil nedavno zelo čuden slučaj. Dveletna hčerka farmarja Kosh se je zgubila z doma in korakala po železni progi naprej. Med potjo jo prevzame zaspanec, vsled česar se je mlada Anica vlegla ravno med tračnice in sladko zaspala. Čez nekaj minut pridrvi po oni progi brzovlak z 60 milj naglieo na uro. Ker vlakovodja speče deklice ni takoj opazil, je vstavil šele čez nekaj časa vlak na klie sprevodnika. Vsi potniki in železni uslužbenici so ee čudili, ker so našli deklico še vedno spečo in popolnoma nepoškodovano na onem mestu. Morali so jo celo zbuditi, da jo je nesel nek delavec njenim starišim na dom.

Produkcija tiskarskega papirja.

Od 1. januarja t. l. do 30. septembra se je produciralo v Združenih državah 950,847 ton tiskarskega papirja; lanskalo leto se je v tem času produciralo samo 923,197 ton papirja za časnike. To poročilo je posneto iz izvestja 36 večjih družb, ki imajo v prometu 56 papirnic. Iz Kanade se je letos tekom 8 mesecev importiralo 358.169 ton te vrste papirja; leto nazaj v tem času pa 318.091 ton; papirja za časnike se je pa letos v 8meseceh eksportiralo 42,456 ton.

Ustanovljena v Jolietu, Ill., dne 2. aprila 1894. Inkorporirana v Jolietu, državi Illinois, dne 12. januarja, 1898.

GLAVNI URAD: JOLIET, ILL.
Telefon 1048

od ustanovitve do 1. novembra 1917 skupna izplačana podpora
\$1,314,731.79

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: Paul Schneller, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
I. Podpredsednik: Joseph Sitar, 805 N. Chicago St., Joliet, Ill.
II. Podpredsednik: Anton Grdina, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Glavni tajnik: Josip Zalar, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Pomožni tajnik: Josip Rema, 2327 Putnam Ave., Brooklyn, N. Y.
Glavni blagajnik: John Grahek, 1012 Broadway, Joliet, Ill.
Duhovni vodja: Rev. Jak. Černe, 820 New Jersey Ave., Sheboygan, Wis.
Pooblaščenec: Martin Muhč, box 537, Forest City, Pa.
Vrhovni zdravnik: Dr. Martin Ivec, 900 N. Chicago St., Joliet, Ill.

NADZORNIKI:

Josip Dunda, 704 Raynor Ave., Joliet, Ill.
Geo. Thomas, 904 East B St., Pueblo, Colo.
John Povsha, 311 — 3. Ave., Hibbing, Minn.
Frank Petkovšek, 720 Market St., Waukegan, Ill.
Frank Frančič, 420 — 4. Ave., Milwaukee, Wis.

POROTNI ODBOR:

Mihael Kraker, 614 E. 3. St., Anaconda, Mont.
Geo. Flajnik, 4413 Butler St., Pittsburgh, Pa.
Anton Gregorich, 2112 W. 23. St., Chicago, Ill.

PRAVNI ODBOR:

Joseph Russ, 6619 Bonna Ave., N. E., Cleveland, Ohio.
John Dečman, P. O. Forest City, Pa.
Frank Plemel, Rock Springs, Wyo.

UREDNIK "GLASILA K. S. K. JEDNOTE":

Ivan Zupan, 1951 W. 22nd Place, Chicago, Ill.
Telefon pisarne: Canal 2487. Telefon stanovanja: Canal 6306.

Vsa pisma in denarne zadeve, tikajoče se Jednote naj se pošiljajo na glavna tajnika JOSIP ZALAR, 1004 N. Chicago St., Joliet, Ill., dopise, društvene vesti, razna naznanila, oglase in naročnino pa na: "GLASILO K. S. K. JEDNOTE", 1951 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iz urada gl. tajnika K. S. K. Jednote.

Pred nekaj dnevi prejel sem sledeče pismo:

Dragi sobrat!

Prosim, da mi daste malo pojasnila. Od našega društva imamo več članov na potnih listih. Vsi ti člani pa so zavarovani samo za smrtnino, ne pa za bolniško podporo. Naše društvo od takih članov ne jemlje asesmentu za bolniško podporo, tudi, če bi ga taki člani hoteli plačati. Društvo se sklicuje na to, češ, da se taki člani ne morejo nadzorovati v slučaju bolezni. Ali ima društvo prav? Prosim odgovorite v Glasilu.

V odgovor na to naj navedem sledeče:

Društva, ki imajo to pravilo, se ne ravna po principu in namenu bratskih društev. Tako pravilo je pretrano, nebratsko in bi ne smelo biti v pravilih ali zapisniku bratskega podpornega društva. Društva, ki imajo taka določila v pravilih, škodujejo več ali manj samo sebi in Jednoti. Taka društva odganjajo članstvo od društva in Jednote. Če je član na potnem listu, bi moral biti opravičen v slučaju bolezni do bolniške podpore ravno tako, kakor če bi bil v okrožju društvenega sedeža. Da se ne more člani na potnih listih nadzorovati v slučaju bolezni, je nesmisel. Kako pa se nadzoruje član-bolnike krajevnih društev drugih organizacij? Saj mora vendar bolnik poslati na dr. tajnika zaprišeno zdravniško sprčevalo, ki kaže za kakšno boleznijo je bolchal, koliko časa je bil bolan itd. Tako se vsaj posluje pri raznih društvih kolikor je meni znano. Če je pa bolnik namišljeno bolan ali simulant, tak bode pa društvo potegnil, tudi če živi v neposredni bližini bolniškega obiskovalca.

To je moje mišljenje in upam, da bode zadostovalo v odgovor na zgorajšnje vprašanje.

Z bratskim pozdravom.

JOS. ZALAR,
gl. tajnik.

SUSPENDOVANI ČLANI.

Od dr. sv. Petra štev. 30 v Calumet, Mich. Cert. štev. 20999 — Bahor Peter R. 24 \$1000. Susp. 1. sept. 1917. Dr. šteje 298 članov(ic).

SUSPENDOVANI ČLANI ZOPET SPREJETI.

K dr. Jezus Dobri Pastir štev. 32 v Enumclaw, Wash. Cert. štev. 13814 — Ružičamin Josip R. 30 \$1000. Zopet spr. 26. oktobra 1917. Dr. šteje 59 članov(ic).

K dr. Marije Vnebovzete štev. 77 v Forest City, Pa. Cert. štev. 19729 — Jerič Ivan R. 18 \$1000. Zopet spr. 7. oktobra 1917. Dr. šteje 208 članov(ic).

K dr. Jezus Dobri Pastir štev. 32 v Enumclaw, Wash. Cert. štev. 4048 — Ružičamin Jurika R. 33 \$500. Zopet spr. 26. oktobra 1917. Dr. šteje 59 članov(ic).

JOS. ZALAR, gl. tajnik.

Finančno poročilo K. S. K. Jednote

za mesec oktober 1917.

Dr. štev.	Prejeli na račun ases. št. 10-17 za mesec okt. 1917.	Izplačali		
		Smrtnina	Poškod.	Boln. podp.
1.	326.96			
2.	514.68			
3.	180.34			
4.	116.06			
5.	174.50			
6.	563.14			
7.	146.17			
8.	23.46			
10.	78.16			
11.	364.43			
12.	67.12			
13.	245.96			
14.	201.81			
15.	176.14			
16.	20.11			
17.	62.84			
20.	89.90			
21.	60.49			
23.	17.88			
24.	574.92			
25.	416.62			
29.	364.44			
30.	90.06			
32.	202.13			
33.	117.29			
38.	27.41			
40.	144.12			
41.	127.04			
42.	156.32			
44.	303.34			
45.	68.77			
46.	60.69			
47.	119.45			
49.	84.83			
50.	344.98			
51.	68.44			
52.	69.14			
53.	235.76			
54.	81.95			

55.	122.42			
56.	243.52			
57.	129.97			
58.	79.91			
59.	282.93			
60.	72.50			
61.	182.42			
62.	30.13			
63.	229.70			
64.	134.74			
65.	168.79			
67.	69.91			
68.	14.17			
69.	31.01			
70.	126.71			
71.	26.09			
72.	105.75			
73.	59.84			
74.	76.58			
75.	85.05			
76.	246.72			
77.	238.82			
78.	112.80			
79.	209.78			
80.	207.78			
81.	61.48			
83.	78.16			
84.	55.08			
85.	59.99			
86.	145.46			
87.	56.63			
88.	186.26			
89.	32.32			
90.	167.55			
91.	88.49			
92.	175.68			
93.	45.72			
94.	129.62			
95.	56.71			
97.	59.61			
98.	13.11			
100.	65.63			
101.	113.81			
103.	77.27			
104.	99.73			
105.	68.12			
106.	113.84			
108.	46.77			
109.	66.05			
110.	34.23			
111.	112.51			
112.	83.18			
113.	36.84			
114.	119.34			
115.	41.67			
118.	41.39			
119.	135.49			
120.	41.39			
121.	30.62			
122.	75.12			
123.	33.86			
126.	116.13			
127.	60.25			
128.	16.01			
129.	9.41			
130.	176.90			
131.	87.96			
132.	34.58			
133.	34.73			
134.	108.97			
135.	60.82			
136.	56.00			
139.	36.50			
140.	41.45			
143.	133.22			
144.	27.01			
145.	108.19			
146.	62.29			
147.	62.18			
148.	55.90			
150.	34.45			
151.	117.96			
152.	59.35			
153.	20.32			
154.	86.09			
156.	56.22			
157.	25.90			
158.	12.18			
159.	41.97			
160.	29.23			
161.	141.86			
162.	78.07			
163.	32.89			
164.				

Skupaj: \$15,275.61 || \$10,175.00 || \$700.00 || \$ 60.00

Preostanek 1. oktobra 1917: \$512,573.02

Prejemki tekom meseca oktobra 1917:

Plačana od društev: \$15,275.61
Obresti: 425.48
Najemnina: 86.50

Izdatki: \$10,175.00

Plačana posmrtnina: 700.00

Plačana poškodnina: 60.00

Plačana bolniška podpora: 1,607.59

Razni upravni stroški: \$ 12,542.59

Preostanek 31. okt. 1917: \$515,818.02

JOS. ZALAR, gl. tajnik.

Glavni urad 8. novembra 1917.

Opomba: Z zvezdico zaznamovani ases. je ases. 9-17 vplačan v okt. mesecu.

Rafael Santi.

Spisal dr. Fr. L.)

Kdor ima um in srce, čudi se božji močnatosti in lepoti, ki se razodeva v veliki naravi. Še bolj se čudi, če spozna človeka po duši in po telesu: kolika modrost stvarnikova se kaže v človekovi postavi in sestavi njegovih delov! Najbolj pa se čudimo onim ljudem, ki imajo velikanskega duha in narejajo velikanske stvari, kakor bi jim bil Stvarnik podelil posebno moč in jim dal posebno naročilo. Če dela takih mož tudi umevamo, ne obendujemo jih manj, ampak še bolj ja cenimo in se veselimo, da kaj takega zvršuje človek. Te vrste ljudi imenujemo veleume ali ženjje. Ko gledamo dela takih mož, zreali se nam nekako popolnost božja, in mirno vzdihnemo, rekoč: Srečen človek, ki je prejel te darove od Boga! Tudi sami sebe smo veseli, ker odlika naših bratov je tudi naša odlika, naša čast, naša sreča.

Med največje veleume štejejemo moža, katerega naznanja naslov tega spisa. Navadno ga imenujemo samo Rafaela. Ko sliši zvezdnec to ime, spominja se nenavadnih, čudovito veličastnih njegovih del. Ta dela niso slavne značilne nad sovražniki, niso nove strelne iznajdbe, veliki stroji, strašna orodja, ampak lepe slike, slike lepih človeških postav in plemenitih, blagih človeških značajev.

Odkar sem videl število izvir-

nih njegovih del na Laškem, zanimal sem se za tega velikana tem bolj, čim bolj sem pozneje umeval slikarsko umetnost.

Kar je dovršil Rafael, to je zares velikansko. Zdi se, kakor bi bilo treba tisočletja, da rodi moža, Rafaelu jednakega. Mnogi so imeli vzvišene misli in lepe ideje, pa jih niso mogli prav pokazati: Rafaelu sta bila pokorna čopič in barva, njegov duh je vdihoval v stvarino življenje. Mnogi drugi so bili spretni v vseh slikarskih delih, — a v njih delih pogrešamo vzorov in tehničnih misli; Rafael si je izbral najvišje in najčistejše vzore, te je spoznaval — gledal bistro in resnično; kakor bi klical svoje podobe iz neba ali onega sveta, tako jih je postavil pred oči strmečim ogledovalcem. In vendar so na vseh njegovih podobah tako istiniti, tako pristni ljudje, iz našega mesa in krvi, da jih takoj priznavamo za svoje. V Rafaelu se je vse vjemalo, vse strinjalo: spoznavanje, volja in moč, vse je hitelo do popolnosti. Ne smemo si misliti, da mu je bilo delovanje le igrača in lahкота zato, ker je bil veleum: z nadčloveško silo je delal, rasle so mu moči, kakor mu je ralo število dovršenih del. Pa ne opazimo nikjer v teh delih nič pri-siljenega, zakaj to je prava duševna moč, da se kar nič ne kaže na čudne, nenavadne načine, ampak hodi preprosto po trdnih in zanesljivih potih. Žal! K. je bila dušna krepkosti na najvišji stopnji, omahnilo je slabo telo in veliki Rafael je umrl v najlepši do-

bi.

Domovina Rafaelova je v Umbriji na Laškem. Ta pokrajina sredi Italije, blizu Jadranskega morja, ni tako znana svetu, kakor lepa Toskana in druge pokrajine na vzhodu laškega polotoka. Umbrija je dokaj samotna, hribovita, zato so ljudje tam preprosti ter žive po starih navadah. Vendar so krepke narave in močnega značaja. Več slavni mož je bilo iz Umbrije. Tu je prišla v 15. veku rodbina Montefeltrov do najvišje oblasti. Vojvoda Federigo (1444—1482) se je odlikoval prav tako v vojski: hrabrostjo, kakor doma z umetnostjo. Podpiral in gojil je vede in umetnosti; zlasti je dal svojo palačo v Urbino okrasiti s slikami in je zbral v knjižnici mnoga slovstvena dela. Tako je ta knjaz vzbudil veselje za umetnost. Stari oče Rafaelov — Sante — si je pomagal iz uboštva toliko, da je imel po-zneje svojo hišo. Njegov sin je bil Janez, bistra glava, ki se je pečal z raznimi opravili. Lotil se je tudi slikarstva in si pridobil v njem mogočo spretnost. Posneval je več mojstrov svojega časa. Tudi s pesništvo se je pečal in opeval imenitne moze svoje dobe. Vidi se torej, da je bil nekak samouk, ki je imel velike zmožnosti. Oženil se je v poznejši dobi življenja: žena mu je bila Magia. Dne 28. sušca leta 1483. na veliki petek sta dobila sina, ki sta ga imenovala Rafaela; bil je ta naš umetnik.

Iz otroške dobe Rafaelove ne vemo skoro ničesar. Le žalostno dogodbo pove zgodovina, da je namreč osem let star izgubil mater. Oče se je potem oženil drugič, in Rafael je imel mačeho, ne vemo, ali dobro ali hudo. Dve leti potem pa je umrl še oče. Rafael je bil sirota. A imel je varuha duhovnika, ki se je zanj trudil in mu ohranil dedno imetje.

Rafael se je torej učil slikarstva najprej pri očetu, seveda ne dolgo — samo do 11. leta; mnogo se ni mogel naučiti. Po očetovi smrti je ostal še v domačem mestu do leta 1500. in se je učil slikarstva skoro gotovo pri kakem učencu očetovem.

A domači kraj mu ni ponujal dovolj prilike za umetniško izobraževanje. Poiskal si je učitelja, mojstra, ki bi ga nadalje učil in vodil. Šel je tedaj k slavnemu Petru Vannucciju, ki je dolgo živel (1446—1524) in mnogo slikal. Imenuje se navadno Pietro Perugino, ker je slikal največ v Perugii (r. Perudži). Tako je ostal mladi umetnik blizu domovja in na domačih tleh; učil se je torej naravno in hodil po pravih stopinjah. Perugino je jako cenil mladega umetnika. Mnogo o-stankov kakor tudi poskusov kaže, da sta marsikaj skupaj izdelala — petdesetletni mojster in dvajsetletni učenec.

Slikarska umetnost je takrat cvetela po Laškem najlepše in se delila v razne šole. Spomnimo se, da je bil takrat na vrhuncu slavnega Leonarda da Vinci, (rojen leta 1519), in orjaški Michelangelo je razprostrl peruti svojega velikega duha. Bila je tedaj res doba umetnosti. Lahki so se sicer radi bojevali, in skoro nikdar ni bilo miru po njih malih deželah in kneževinah, a prav tako so ljubili umetnost in umetnike.

Učenje pri Peruginu je bilo za Rafaela jako važno. Umbrijsko slikarstvo je izviralo iz dobrega duha Umbrijcev. Zato je pa tudi ta umetnost navdihnena s pravo in čisto pobožnostjo in hkrati s preprostostjo. Narava se kaže v teh delih neskaljena in nepokvarjena. Perugino je slikal Madono (Mater Božjo — Našo Gospo) ljubeznivo in na razne načine. Najrajši jo je slikal tako, da moli dete svoje in je skupaj z angelji. Rafael se je navzel tega duha in ostal na tej poti.

Kajpada je Rafaelov sicer mirni, a močni genij kmalu došel in prehitel mojstra. Pa tudi zunanje razmere so ju ločile, če tudi se ni od njega popolnoma odtrgal. Perugino je šel namreč v Florencijo kake dve leti potem, ko je Rafael vstopil v njegovo delalnico. V Umbriji in posebej Perugio so se bili naselili boji in vznemirjanje njegovo delo. Tudi je bil tedaj nugačen čas v Florenciji zanj, ker je imel že veliko slavo in ga je tam čakalo mnogo dela. Rafael ni šel takoj z njim, ampak je ostal v Umbriji. Slikal je za cerkve v mestu Città di Castello. V teh njegovih delih se kaže, pri katerem mojstru se je učil, toda

hkrati se vidi, kako se dviga mlad umetnik do višje popolnosti. Iz njegove mladosti, še predso je bil pri Peruginu, izvira slika, krasnega angelja. Nekateri trde, da je Rafael naslikal samega sebe, drugi pa, da to ni bila njegova slika. Vendar jo smemo brez skrbi prisojati Rafaelu: je-li pa res Rafael sam ta lepi mladenič, ali ni, tega nam ni treba preiskovati. Omenjati pa treba drugo slavno in znano Rafaelovo delo iz prve dobe: Zaroča Marijina, katero je dovršil l. 1504., torej v 21. letu svoje mladeniške dobe.

V Florenciji, glavnem toskanskem mestu, je bilo od nekdaj živahno duševno gibanje. Tukaj se je rodil in razvil Dante, največji laški pesnik, tukaj je cvetela zgodnja delo slikarske umetnosti. Ko je bil Rafael v Umbriji, občudoval so v Florenciji Leonardija in Michelangelova, in bili ponosni na dila florenške šole od Massaccia dalje. Ni torej čuda, da je vleklo Rafaela v Florencijo, kjer je želel učiti se in delovati. Prišel je tje proti koncu l. 1504., in je dobil tudi dosti dela. Tu si je ogledoval mojsterske umotvore Leonardove, od katerega se je naučil rabiti barve v mičnih razlikah in v čudovitem sijaju; opazoval je Michelangelove bojne kartone, zlasti pa je bil rad pri blagem Fra Bartolomeu, znanem angeljskem slikarju v meniški obleki.

Fra Bartolomeo se je imenoval pred samostanskim življenjem Baccio della Porta. Bil je slikar že na glas, ko ga nenavaden dogodki napotijo iz pobožnosti popolnoma opustiti slikarstvo, a njegvi predniki mu tega niso dovolili, ampak mu prigovarjali, naj nadaljuje svojo krasno umetnost. In zares je ustvaril kot samostanski brat iz svetega navdušenja in resnične pobožnosti taka dela, katerim se čudimo še danes in katera se smejo staviti v prvo vrsto med najboljša dela vseh časov. Komu ni znana slika s križa snetega Zveličarja, ki ga ima njegova mati v naročju; pod pazduho ga podpira sv. Janez, pri nogah pa objema mrtvo truplo Magdalena! To sliko posnemajo brezštevilkokrat. K temu slikarju je zahajal pogostoma Rafael, in lahko si mislimo, da sta bili v najtesnejšem prijateljski zduženju dve jednaki duši. Fra Bartolomeo je bil v onem času slikar na vrhuncu slave in umetniške moči, Rafael pa se je učil, podoben vosku, ki se da spravit v obliko, v katero hočeš. Od povišnega meniha se je naučil Rafael poleg lepih barv zlasti načina, kako je treba posamezne dele, posamezne osebe sestavljati v lepo skupino in družbo, ki ugaja. Zakaj na tem je jako veliko, kakšna je celota; v sliki se mora kazati jednota, skupnost; pa tudi vsaka oseba mora imeti posebno mesto sama zase. Kakor je poslo-pje tedaj lapo, kadar se deli vjemajo med seboj, tako tudi slika. To imenuje arhitektonika ali sestava slike.

Tako je Rafael v Florenciji napredoval vsestransko.

Najlepše pozdrave vsem svojim dragim v Ameriki in vsem Slovincem pošiljajo:

Enoletni prostovoljec četovodja Simon Milač, Leše.

Podlovec Ignacij Miklič, Čadež. Lovce Anton Dankel, Ponikve. Strelec Ignacij Lampert, Stoperce.

Topničar Jožef Kapun, Vrhpolje v Istri.

Pešec Jožef Former iz Rieke.

Pešec Jožef Zajko iz Bukanode (ogrski Slovinci).

Koroški Slovinci: desentnik Iv. Stöcklinger. Ivan Hrovat, Frie Godina Martin Povalec in Simon Jus.

Četovodja Gornik, Ribnica.

Nadlovec Potočar, Trška gora.

Podlovec A. Stibel, Selen.

Patrolovodja Rusjan, Brda.

Podlovec Berlić, Tuhinji.

Patrolovodja Andlovic, Ljubljana.

Patrolovodja R. Štembov, Tomačev.

Četovodja R. Kumer, Železna Kaplja.

Četovodja M. Korencan, Horjul.

Četovodja R. Vodusek, Ljubljana.

Poddesetnik Josip Udovč, Šent Janž.

Vinecne Orešek, Tržišče.

Četovodja Jožef Musar, Gaborice.

Ivan Lopatič, Krška vas.

Andrej Jamšek, Kladje.

Fran Debene, St. Janž.

Anton Štimec, Besljiva loka.

Ivan Rahne, Kamnik.

Stanislav Grčar, Litija.

Fran Modie, Loški potok.

Anton Klamič, Ozelj.

Anton Hribar, Kamnik.

Jožef Erjavce, Višnja gora.

Jakob Šest, Studor.

Anton Zadnik, Krška vas.

Janez Flajs, Fr. Debeve in Anton Starina, St. Janž.

Četovodja Alojzij Urdih, Kostranjevica.

Četovodja Jožef Komac, Soča pri Boveu.

Četovodja Juh, Hropot.

Poddesetnik Ivo Strgar, poddesetnik Poldi Likar, desentnik Iv. Fuha, Stjak.

Henrik Colja, Markič.

Iskren pozdrav goriskim rojakom pošiljajo: četovodja Andrej Horvat, Log-Cezsoča; sapper Karl Žigon, Ajdovščina; Ivan Kracina, Stanovišče pri Breginju.

Srčne pozdrave pošilja vsem Biljencem in Biljenkam Elvir.

Srčne pozdrave vsem Slovincem in Slovenkam pošiljajo: desentnik Maks Osredkar, Fran Naglič, Karl Havliček, poddesetnik Pavel Šlosar, Andrej Murnik in četovodja Fran Rodmar.

Frank Jordan, Malence.

A. Klemenčič, Kostanjevica.

Ignacij Črtalič, St. Jernej.

Ivan Mislje, Podbreg, St. Vid.

Matevž Košir, Črni vrh.

Ivan Bratkovič, Mihovo.

Štefan Škulj, Gornje Kališče.

Jurij Božnar, Jakobiljek.

Ivan Strniša, Tržišče.

Jožef Hrovat, Dvor.

Frank Prhne, orožni mojster.

Josip Arko, Dane.

Fr. Urbanc, Stara Fužina.

Jakob Valant, Žetale.

Peter Škipar, Ljubljana.

Karl Huber, Skalčec.

Tomaž Šmudi, Železniki.

Andrej Žigon, Renče.

Fran Lubaj, Celje.

Ivan Godnič, Kostanjevica.

Niko Korošec, Bizovik.

Desentnik Alojzij Juvan, Ljubljana.

Maks Žagar, Celje.

Poddesetnik Lovrene Kert in poddesetnik Rudolf Ribič, Ptuj.

Ivan Martinčič, Miren pri Gorici.

Anton Kacafura, Dolje pri Tolminu.

Ivan Rožanc, Lokev pri Sežani.

Rajmund Battigelli, Tolmin.

Alojzij Prašelj, Kontovelj pri Trstu.

Fran Frankovič, Gorica.

Alojzij Rabzelj, Ruga pri Krškem.

Vincenc Plut, Semič.

Rudolf Ferkulj, Dobropolje.

Alojzij Debelak, Lož.

Ivan Gajeta, Mokronog.

Fran Kovjan, Škocjan.

Ivan Rupret, Velesovo.

Ivan Voneina, Idrija.

Ivan Rode, Kamnik.

Ivan Gostiša, Vrhnika.

Ivan Malnerič, Vipava.

Alojzij Kopavnik, Rateče.

Poddesetnika Anton Mihevc in Lovrene Berk; Janko sluga, četo-

vodja Alojzij Bočan, desentnik Fr. Štefelin in moštvo I. voda, 5. stotnije.

Ivan Tavčar od Komna.

Peter Kebe od Vinice.

Ivan Vlah od Rake.

Jože Žgave iz Vipavskega trga.

Fran Pogrešar in Miha Velepiti iz Ljubljane.

Vid Rupret s Spodnjega Štajerskega.

Andrej Rubeža, Ivan Mladenčič, Anton Lukšek, Andrej Babič, vsi iz Istre.

Anton Luban s Primorskega.

A. Mikše, Celje.

I. Kaluža in F. Zupančič, Trebnja.

F. Štrumgl, Žužemberk.

I. Kores, Celje.

V. Cone, Slatina.

F. Tekstar in Fr. Avbar, Ljubljana.

Na preužitku.

"Oj, oj, o! Kako zebe, kako zebe. Oj, oj! To skeli! Obraz, ušesa, roki, nogi, ničesar ne čutim. Moj Bog, taka zima, tak sneg! Kaj bo, kaj bo!"

— No, hvala Bogu, da sem doma pod streho, ker še malo kaj, in ostal bi v snegu, kot uboga žival, ki zgreši pot do brloga. Ali to je bilo pa tudi strašno, kar so morale danes prestati moje stare kosti, — prositi! Ubogajme prositi! Grozno! Temu bi se pred letom ne bil nadejal! In zdaj je moralo biti! Ako bi bila smrt s svojim groznim obličjem stopila pred me, ne bi bil osupnil toliko, kakor sem, ko so zle oči mojih znancev na-me, med tem, ko je njihova roka blagodar božji molila. Bral sem v teh očeh: Tomaž, ti najbogatejši mož cele vasi, pa prosiš, moraš prositi! Črno se mi je delalo, vse črno!" Tako je govoril sam s seboj zvečer ob solnčnem zahodu v malej borni koči stari Tomaž, in nadaljeval:

"Toda kaj! ali sem se smel meniti za sram, za vse, celo za mraz, ki je stiskal in krčil moje ude, ko sem stopical od hiše do hiše proseč, ali sem smel, ko je pa silila k sreči vroča skrb? Samo zdaj še, dejal sem, prihodnjič bo že božja volja kako drugače obrnila, samo da ona okreva. Njej je treba dobre hrane, reva, saj samo to jej je tolikanj prizadejalo, ker mora uživati jedi, ktere niso za nežni, slabotni njen želodec. Jaz že, jaz sem krepkejši, če tudi trhla gruda, prenesem le še kaj, ali ona! Potem pa ta žalost, ta skrb, to vse se je združilo, da ugodnobi nesrečno siroto. Oj sin, sin, kako daleč je moralo priti s teboj! Oh, kar misliti ne smem! Pred dvema letoma še, kaj je bilo, kako je bilo pri nas! Travniki, njive, gozdi, vse, vse je bilo naše, krasno, rodovitno! ali zdaj! izginilo je, kakor izginje snežena kepa v solncu, vse je proč, vse je šlo v goltance onemu peklenskemu oderuhu Volčiču, ki je znal zastavljati mreže okolu reveža! in pa njegova pokojna, Bog se usmili njene duše, saj ona je bila največ vsega kriva.

Vrag vzemi tisto gladko kožo in kačje oči tistih žensk, o katerih človek prav ne ve, ali so njegova plemena ali so zavrnjeni duhovi, samo da zdaj v tej lepi podobi naslajujejo blagor in zadovoljnost človeško na svetu. Saj ne pravim, ženska mora biti grda, tudi moja Marjeta je bila brhko dekle, ko sva se vzela, ali bila je brhka po človeški. To pa je imelo nekaj na sebi — kaj vem kaj! Fant je zvrto glaval, ko jo je zagledal, in ni odnehal, predno je ni dobil, če tudi ni imela okrog ljuva v žepu in se ni niti vedelo, kje je prav doma. Nato pa so bili vsi križi in nadloge pri hiši. Za vse je izgubil pamet in um, vse zanemarjal in le okolu nje se je sukal, da se Bogu usmili. Še na cerkev, na božjo besedo je pozabil; kaj bi ne, ona mu je bila oltar, mati božja, angelj, svetnica, duhovnik in prižnica! Kaj ni vse storil za njo! Enkrat se mu je nasmešnila, pa jej je kupil novo krilo; enkrat ga pobožala s tisto svileno ročico, pa je prodal njivo in peljala sta se v Ljubljano in po tri dni ju ni bilo nazaj. A nazaj z Marjeto ni mogla trpeti, kača! ker sva svarila in opominjala, žal, le zastoj. Iz početka sta nama še dajala tisto bore izgovorjeno, seveda z nevoljo, potem pa, ko so prišle slabe letine in nesreče med živino, morala sva delati, trdo delati, da sva si prislužila za potrebo. Od njiju sva dobivala le še

plano pogled in nevoljno mrmljanje; oh saj vem, najraje bi bila ko prvi dan po poroki videla, da bi se bil odprl nad nama črni grob, in še iz te uboge kože bi bila naju signala, da se misva uknjižila. Na to ona umrje, oj, saj ne šelim nikomur smrti, a da bi bila umrla še prej, bi se moglo še pomoči. Tako pa je proč. Več ni njegovega, kot bi se zavrtel na peti in še to mu sodišče proda radi dolžnih davkov. Kdo ve, ako še danes ali jutri ne prestopi praga cesarski mož, kot angelj z gorečim mečem in mu veli iz pod strehe. Saj pa je tu z njim že kar pod zlo. Nekaj žalost po izgubljeni ženi, nekaj skrb, nekaj jeza in največ še tisto žganje, kteremu se je udal, storilo ga je samemu sebi ne več podobnega. Kar po tleh blodil z očmi in s seboj govori, naju niti več ne pozna.

Danes je šel z doma in Bog ve, kdaj se vrne in kakov!

Toda glej, kako sem se zagovoril, — ko treba pripraviti zdravila! Da, ljuba moja, imam zdravila in če Bog da, v kratkem bode ti boljše. Ker ne samo to, še mnogo več naju čaka, kakor sem prinesel danes. V župnijo smem priti slednji dan in gospa sodnikova pošlje sama vsak dan dobre juhe, dokler se ne okrepiš popolnoma. Blaga žena, solze so jej stale v očeh, ko sem jej pripovedoval o tebi. No, reči smem, še se nahaja jo dobri in blagi ljudje na svetu, to sem izprevidel danes, vendar v sramoto svojemu sinu."

Potem je govoril proti Marjeti, katera je sedela pri peči:

"Na tedaj; — toda kaj, ali me ne čuješ, Marjeta? Ali spiš? Da bi le imel užigalec in bi naredil luč; o luni se vse tako slabo razloči.

Marjeta! vse tiho! morda pa je ni doma in je zlezla k sosedu, kjer imajo toplo in tu notri pe mraz, da, reva, prav si storila, ti potrebuješ toplote. Ali vendar bi se morala skoraj vrniti, tako dolgo mi ne bode izostajala. Grem pogledat za njo. (Stopi k oknu.) Kako tiha noč je, nikjer ni sledu o življenju — pač, tam doli je zletel baš črn gavran čez pobeljeno polje, domu se napravlja; — morda mora tudi k bolni tovarišici, kakor — jaz. Kaj je bilo to? (Skovir zaupije.) Skovir! čudno! mraz mi leti po kosteh in zima me prehaja. Jezus Marija! to pa ni kar si bodi! (Čuje se votlo bobnenje in piš.) To bo spomin, prav spomin bo! Baš tako sem ga čul, ko so mi umirali pokojna mati.

Zopet; sveti križ božji; da bi saj Marjeta že prišla, strah me je stopiti čez prag, da bi jej šel nasproti. (Obrnivši se od okna zagleda pri peči Marjeto, ktere je baš luna razsvetlila obraz.) Moj Bog! Marjeta si tu? kako sem se ustrašil. Spi. Trdno spanje je, da me ni čula. Meta, vzdrami se, glej, jaz sem tu, Tomaž. Ali ne čuješ? Nič! to me pa skrbi — pa ne — ko bi — ko bi (dene jej roko na obraz) Jezus Marija! je že! mrtva je, mrtva! O joj, o joj, o joj! Oj tako hitro mi vendar nisi smela umreti; lahko, lahko bi bila še živele. In zdaj je proč, proč! O sin, o sin! to je tvoje delo! Zgrudil si se poleg nje po klopi objel je Marjeto.

Nato priropeče po veži Janez ter jeclja: "Ale, oče, mati, kje ste? Nič? nič doma? Hej, oče!"

"Oj sin, sin!"

"No kaj? Vi ste, oče? Vi ste? Kaj li hočete?"

"Sin, Janez, moj sin! Pogledaj to je tvoje delo, mati, o joj, o joj!"

"Kaj mati? Bohni!"

"Mrtvi, mrtvi, sin!"

Tine se je mahoma streznil in se približal starišem.

"Ka-aj! mrtvi? mati! mati!" —

"Oj ne kliči, ne kliči! prepozno je, mrtvih ne vzbudiš, prej, prej..."

"Da bi jaz, pravite, oče, da bi jaz bil kriv materine smrti? jaz?"

"Bog odpusti tebi in tvoji ženi!"

Janez je padel pred očeta, z grozo vzel iz žepa bel papir rekoč: "Oče, če je pa tako — glej — to sem dobil od sodišča, jutri prodajo vse, — vse, vse oče! Oče odpustite! Oče! Bog vas obvaruj!" Še enkrat je objel očeta in mrtvo mater ter zbežal skozi vrata.

Stari Tomaž hoče za njim, a zgrudil se je pred durmi, ktere je Janez za seboj zaloputnil. "Janez! kam hočeš, kaj hočeš storiti? o joj, o joj!" tarna je stari Tomaž.

Od grozne tuge in bolesti prevzet zgrudil se je na tla in prišel tuliti in puliti svoje osivle lase raz glave.

Janez so drugi dan našli vaški otroci, ko so šli v šolo — zmurnjenega.

RAZNE STVARI.

Kaj je milijarda?

Da je milijarda tisoč milijonov, to ve vsakdo. Milijarda pešev, razdeljenih v polke po 300 mož, bi dala 333,333 polkov. Ako bi korakali ti polki po 4 možje v vrsti, trajalo bi to celih 11 let, preden bi šel zadnji mož mimo nas. Za prevoz tega moštva bilo bi treba 20 milijonov voz po 50 mož; ako računamo dolžino voza na 10 metrov, bi bil ta vlak dolg 200.000 kilometrov; segal bi petkrat okoli cele zemlje. Strojna puška, ki odda 25 streliv na minuto, morala bi streljati neprenehoma sedem in pol let, da bi poraš, čigar premoženje znaša eno milijardo dolarjev, izda lahko brez skrbi vsak dan 1000 dolarjev, ne da bi mu bilo treba naložiti denarja na obresti, dosegel bi starost 2740 let, preden bo izdal zadnji bankovec za 1000 dolarjev. Ako štejemo v eni minuti do 200, bi potrebovali ravno devet in pol leta, da naštejemo eno milijardo, če bi šli neprenehoma nočindan.

Koliko zavzije 300,000 vojakov na dan?

"Fremdenblatt" poroča: Koliko je treba za aprovizacijo moderne armade to je spoznal urednik lista "Journal de Geneve", ki je pred kratkim posetil kraj, kjer je središče za aprovizacijo nekaterih francoskih armad. To središče mora preskrbeti vsak dan živila za 300,000 mož. Vsak dan odide od tam šest dolgih vlakov, polnih kruha, mesa, prikuh, sladkorja, kave, vina, riža, tobaka, ovsu in lesu za kurjavo. Vojaštvo 300,000 mož poje vsak dan 1200 glav živine, med njimi 600 volov, in požge 40,000 kilogramov lesa. En sam vlak transportira 270,000 porej kruha, 37 kvintalov sardin in 35 kvintalov sira. Vsak francoski vojak dobi na dan poleg zajutruka, obedu in večerje tudi 15 gramov tobaka, en četrt litra vina in eno šestnajstinko tropinovea ali drugega žganja.

Bela vrana med sodniki.

V Philadelfiji, Pa. je v neki bolnišnici nedavno umrl 70. letni spodnik Me Quiggan, kojemu bi morali iskati para po vsem svetu. Quiggan je imel to lepo lastnost, da je imel vedno usmiljenje z obtoženci, katere je moral on soditi. Tekom njegovega 24letnega službovanja kot sodnik, ni poslal niti enega zatočenca v ječo: V raznih slučajih je sodnik sam večkrat prošil lastnike zemljišč in posestev, da so stavili poročstvo za tega ali onega obtoženca. Lansko leto je pok. sodnik dal celo sam poročstvo za nekega Italijana, ki je v prepiru z nožem ranil nekega svojega prijatelja. Pa redki slučajji med sodniki!

Dvojna pot.

Katera pot je vam bolj povolji: Da trpite vsled neprebave, zabasanosti, da se počutite vedno slabega, da vas boli glava in da imate nepravilne na ledicah ali pa ste vedno trdni in zdravi, kar vam pospešuje dolgo in srečno življenje. Če ste si izvolili drugo, ali slednje imenovano pot, skrbite v prvi vrsti, da si ohranite zdrav želodec; to pa lahko dosežete s pomočjo Trinerjevega ameriškega grenkega vina, ki vzdržuje in urejuje ves notranji prebavni sistem. Trinerjevo ameriško eliksir vino vas bo oprostilo vseh ledičnih neprilic, ki povzročajo tolikim ljudem težave. Opozarjamo vas pa, da ne kupujete, ali jemljite kakega ponarejenega in po ceni grenkega vina. Dobre uspehe vam jamčijo samo tvarine, iz katerih je to Trinerjevo zdravilo pripravljeno. Dobiya se v vseh lekarnah. Drugo izborno zdravilo priporočljivo za sedanjo sezono je Trinerjev Cough Sedative, ki daje hitro od pomoči pri prehladu, kašlju, hripavosti, bronhitisu i. t. d. Dalje je tudi izborno zdravilo Trinerjev Liniment. Istega hvāl na tisoče ljudi, ki so trpeli za revmatizmom, nevralgijo, hrbtobolu i. t. d. Dobiya se v lekarnah Jos. Triner, izdelujoči kemist, 1333—1343 So. Ashland ave., Chicago, Ill. (Advertis.)

OMN. OLANI IN OLANICE TER OTATELJJI! Kupujte pri trdnih in podpirajte trgovce, ki oglašujejo v našem listu!

KDO VE?

za naslov rojaka Nick Rus-a, doma iz vasi Dobravice, štev. 20, fara Podzemelj. Nahajal se je nedavno v Steelton, Pa. — Prosim cenjene rojake, da mi sporočijo njegov sedanji naslov, ali naj se pa dotičnik sam zglašiš pismeno. Zanj bi rad zvedel njegovosed

JOHN ZUGELJ,
75 Sheffield, Ave.
Hammond, Ind.

(No 43—45).

V NAJEM

se odda dve sobi za moške in posebej še eno meblirano sobo za moškega. Stanovanje je v središču slovenske čikaške naselbine blizu slovenske cerkve.

Vprašajte na:

1926 W. 22nd Place.
Chicago, Ill.

MARIJA SLUGA

1828 W 22nd St.
Chicago, Ill.

Telephone Canal-4739

izkušena in v državnim dovoljenjem potrjena

BARICA

se uljudno priporoča slovenskim in hrvaškim ženam in ogramim Slovincem.

JOSIP PERKO SLOVENSKA GOSTILNA

2236 S. Wood Street

Chicago, Illinois

Telefon: Canal 298.

Se priporoča rojakom Slovincem za obilen poset. "Dobra postrežba in dobra pijača", to je moje geslo.

Za zastave, regalije in vse društvene potrebščine.

Prva in najstarejša domača tiskarna

F. Kerže Co.

2711 So. Millard Ave. Chicago Ill.

Vse delo in blago garantirano. — Ceniki zastoj.

TELEFON CANAL 6027

Frank Grill's Dairy Prva slovensko-hrvaška MLEKARNA

1818 W. 22nd Street

Chicago, Illinois.

Se priporoča slovenskim in hrvaškim gosposinjam slovenske čikaške naselbine.

Mleko razvažam strankam po hišah točno vsak dan.
Z velespoštovajem Frank Grill, slovensko-hrvaški mlekar

Pozor gg. tajniki krajevnih društev!

Kadar potrebujete nova društvena pravila, lične izdelane pisma, koverta, vabila in vstopnice za veselice, ali kake druge tiskovine, obrnite se na največjo slovensko unijako tiskarno v Ameriki, na

NARODNO TISKARNO, 2146-50 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Ta vam bode izgotovila vse tiskovine v popolno zadovoljnost glede cene, točnosti in okrasnega dela. Osebito vam priporočamo zelo priprave Vpisniške knjižice za člane in članice, izdelane v malem šepnem formatu in trdo vezane. Polje imamo v zalogi zelo prikladne Nakaznice za blagajnike za izplačevanje bolniške podpore in drugih izdatkov, ter Pošilnice. Tiskane imamo tudi Bolniške liste, vseje in manjše in posebne pole za vodstvo članov, da se ima na podlagi teh pol lahke vedno natančen pregled števila članov po okraih, ali razredih.

Na zahtevo pošljemo vsakemu društvu vzorce gorinavedenih tiskovin na ogled brezplačno!

OPOMBA: V naši tiskarni se tiska "Glasilo K. S. K. Jednote".

Ne

Junaštvo in zvestoba.

Epigonijski roman iz časov francoske revolucije.

(Spomini častnika švicarske garde Ludvika XVI.)

Nemško spisal Jos. Spillmann S. J. Poslovenil ***

(Nadaljevanje.)

Naposled se je nam posrečilo, priti čez boulevard, in tedaj smo bili kmalu v Rue Sainte Apolline, (Ulica sv. Apolonije.) Kjer je imel veliki sodnik Marko Fidel Keyser, oče moje drage Verenice, najeto malo hišico s prijaznim vrtom. Ker smo se bili za ta dan napovedali, so nas pričakovali. Brž ko se je ustavil voz z v razmeroma tihi ulici pred vrati, je že Verenini brat, Karel Franc, komaj dve leti starejši od mene, nam planil naproti in je po vojaško pozdravil stotnika Redinga, potem pa s hrupno radostjo drage Zuzane. V veži je stala postarna, rejena žena, sodnikova gospodinja, in njen dobrodušni rdečelični obraz, kazoč skoro materinsko blagohotnost izpod bleščeče bele avbe, mi je koj vzbudil zaupanje. Prijazno se mi je nasmehnila; stotniku Redingu, ki ga je že poznala, se je nalahno, kapucinu pa zelo spoštljivo poklonila ter je poklicala delavca, ki je na dvorišču drva cepil, naj pogleda h konjem in naj jih dene v stalo v bližnji gostilni "pri Zlatem Grozdju."

Zdaj je stopil k nam g. veliki sodnik, nekoliko svedčano in formalno, da nas pozdravi. Na svoji plavi suknji z velikimi gumbi in širokimi zasleci kakor je moda hotela, je nosil trakove papeškega reda od zlatega meča in Francoskega od sv. Ludovika, kojih vitez je bil. Njegov fini, malo blede obraz, iz katerega stazrli dve umni očesi polni odločnosti in moči, se je bil postaral, kar ga nisem videl; tudi postava se mi je zdela neznatno upognjena. Zdaj, ko sem gledal v njem Vereninega očeta, me je navdajala še večja spoštljiva bojazen pred njim, nego tačas, ko sem še deček občuduje zrl v imenitnega in častitljivega moža. Gospod veliki sodnik je najprej pozdravil kapucina ki je skromno zadaj ostal, nato barona Redinga, in naposled je tudi meni stresel roko.

Sprevedel je nas v sobano na vrtu, kjer je bilo za nas pogrjeono. Ko sem po prvih pozdravih oddal pisma od Verene, od botre od Zurlaubena in od drugih Zuških prijateljev in sorodnikov, smo ravno hoteli sesti k večerji, ko je vstopila gospodinja in vprašala, kaj naj stori s čudovito lepimi kozami in z dečkom, ki jih varuje.

O kozah in mladem Brunnerju nismo začudenemu sodniku nič povedali, ker smo bili za hip živili in pastirja čisto pozabili. Popravl sem torej zamudo in pripovedoval o pismu maršala d'Hervey in o Zurlaubenovi pošiljati.

Gospod Keyser je bil iznenađen, premišljuje je potegnil tobak v nos in utdi nam po vrsti ponudil iz pozlačene tobakačnice. Nato je rekel: "Ni napak to. Hm, pri tem bi se utegnili ponuditi zaželena prilika ki jo že dolgo iščem, da bi Njegovemu Veličanstvu potom kraljice predložil neko zelo važno stvar. Govorili bomo o tem še pozneje, kadar pride gospod major pl. Baehmann, ki se je povabil na čašo vina po obedu." Nato je rekel gospodinja francosko: "Rozalija, spravite živali za prvo silo v malo drvarnico."

"Toda, gospod veliki sodnik, blagovolite oprostiti. To ne gre — živali so sicer jako lepe, da nad vse lepe, če emem z vašim dovoljenjem tako reči o živalih. Toda pardon! — kozel — pardon še enkrat! — diši, da tako rečem — in si je tiščala rob belega predpasnika k nosu. "In potem meketajo živali glasno, da bi gospod veliki sodnik pri svojih velevažnih poslih ne imel nobenega miru več doma. Tudi bi se nabrali otroci iz sosedščine — že zdaj jih je polna cesta pred hišo. No, zadnje tudi nimamo v hiši prostora za pastirja, ki povrh še nič francosčine ne razume."

"Dovolj, dovolj, Rozalija!" jo je prekinil Keyser. "Kadar vi odprete zatvorilnice svoje zgovorosti, se mora vsak odvetnik premagan vdati. Torej vi koza ne

marate tu v hiši — prav! A kam pa z njimi?"

"Moj Bog, gospod veliki sodnik, kako le morete tako govoriti! Jaz da nočem! Kaj pa hočem drugega ko vaš mir in vaša udobnost tu doma? A saj je zunaj v predmestju Saint-Martin moj zet, in v njegovi hišici in v njegovem vrtiču se lahko prav priložno spravijo živalice in mladeniči, ki ne ume nič francosčine. Saj moj zet je Švicar in torej lahko govori z mladeničem, ki ne zna nič francosko, in moja hči, ki kupčuje z zelenjavo, lahko krmi živali z ostanki svojega blaga."

Tako je bilo preskrbljeno za Brunnerja. In ko se je fant v kuhinji okrepčal z dobrim prigrizkom; je bil koj pripravljen iti za Rozalijinim zetom ven v predmestje. Kletko s kozami je na ročnem vozičku peljal s sabo.

Zdaj smo hoteli sesti k večerji. Toda o. Sekundus se ni dal pregovoriti, da bi jedel z nami. Da je skrajni čas, je rekel, da se pred nočjo pride v svoj samostan, in da sveti post, ki je na potovanju že tako hudo trpel, vsaj zadnje dni zopet malo strože drži. Tako ga je tedaj spremljal o. očetov migljaj poročnik Keyser v veliki Kapucinski samostan, ki je bil tačas še blizu cerkve sv. Magdalene. Reding in jaz sva torej sama ostala s sodnikom pri večerji.

DRUGA KNJIGA —

VI.

PRI KRALJU IN KRALJICI

Prvi večer v Parizu.

Ravno so bile skledje pospravljene, in je sodnik natočil naše kozarce z rdečim burgundeem, ko je pri bližnji cerkvi Sv. Martina odstopil osem, in je točno, kakor ura, vstopil major pl. Baehmann.

Major je bil velik mož širokih pleč in ostriga vojaškega držanja. Da je v šestdesetih in da že celih 40 let služi pod Francoskimi zastavami, ni bilo poznati na njegovem prožnem koraku, ko je vstopil z vojaškim pozdravom. V bitkah pri Bergenu, Korbachu, ob Werri, pri Neuhausenu, Grabensteinu in Amoenaburgu 1) se je bil odlikoval, je bil postal komtur Ludvikovega reda in dobil čin vojnega maršala. (Bitke v Avstrijski dedno naslednji vojni (1741 in 48 in v Sedemletni vojni (1756 in 63.) A bolj kot naslove in redovne zvezde mu je bilo šteti v čast, da je v Voltairjevi dobi in na malopridnem dvoru Ludvika XV. podedovano katoliško vero vselej očitno spoznaval in svoje ime ohranil neoskrunjeno od vsakega nenravnega madeža. Poštena duša mu je sijala iz velikih plavih oči, ki so se iskriale pod košatimi obrvmi. Pogum in odkritost, pa tudi nekaj vojaške grčavosti so izražale krepke, moško lepe poteze njegovega obličja.

Čvrsto je stresel roko velikemu sodniku, ki mu je hitel naproti, in Redingu. Nato so mene predstavili. Ostro mi je pogledal v oči, tako da sem čutil, kako mi je kri šla v lica, a zdelo se je, da je bil s preizkušnjo zadovoljen. "Dobro je še z njim," je rekel in prijazno pokimal. "Najhujšemu sovražniku mladine se ni še podal. Sicer bi rekel — pri tej priči iz Pariza proč! Kdor ima sovražnike v trdnjavi ali tudi le vrzel v glavnem nasipu, je tukaj izgubljen brez rešitve." Nato je za korak odstopil in meril z očmi mojo postavo. "Ni napaden," je rekel. "Skoro šest čevljev, in dovolj širok v prsih. No, tudi brez priporočila mojega prijatelja Zurlaubena ni bil zal gardni častnik. Javite se jutri ob 10. uri pri meni, hotel Chatoulet, Rue de Clery (beri: aluté, Ri de Kleri.) Potem lahko takoj naročite pri polkovem krojaču uniformo, in zaenkrat služite v Redingovi stotnji kot prostovoljec — gospod stotnik se bo rad za vas posebno pobrigal — dokler ne naredite izkušnje za častnika. Tako, zdaj pa izpraznite čašo na zdravje našega miloga novega rojaka, ki bo gotovo delal čast nam in naši domovini."

"Meni je daljen sorodnik," je pripomnil Keyser. "Moja rajna stara mati je bila Ana Marija Mous, mialim, da njegova stara teta. Muosovi so dobra družina, četudi so dali več umetnikov nego vojakov."

"Ni treba več priporočil. Mladi mož se priporoča sam," je izjavil major in trčil z menoj in z drugimi na častno napredovanje pri vojaki.

Potem smo sedli, in gospod veliki sodnik je koj napeljal govor na koze, ki jih je poslal Zurlauben za Trianon. Baehmann se je smejal in rekel: "Lavorike Freiburžanov ne dajo spati Zuzanom!"

"No, saj je baje kraljica oni dar prav milostno sprejela," je dejal Keyser.

"Vem, vem!" je pokimal major. "Marija Antonietta ima že to gotovo nedolžno veselje s svojim dražestnim Trianonom ali "Malim Dunajem," kakor zabavljajči imenujejo zalo vasico, ki jo je tam postavila. Sploh je vnebovpiljoče, kako skušajo kraljici zagreniti vsako veselje, in vse, kar koli počne ali opusti, v zlo obračajo. Tako da je tudi ta nedolžna igrača nezmisljena potrata. Smešno! Celi Trianon ni stal toliko, kolikor ena sama dvorna veselica, kakršne je prirejal Ludvik XV. v Versailles-u ali v Marly-ju. Kaj pa šel vojvoda Orléanski s svojim parkom v Monceaux-um (Moso-ju), s svojimi Sibaritskimi (Sybaris, Grško mesto v Spodnji Italiji v starem veku; Sybariti so bili znani kot bogatini in pohotneži.) pojedninami, svojimi pononimi orgijami (Orgije so se imevale daritveni obredi poganskih Grkov, zlasti tajnih bogočastnih družbah; navadno so se vršili v zvezi z nenravnimi izgrede. Danes se vobče tako zovejo razbrzdani nenravni prizori.) v novozgrajeni Folieji in s svojim rojem balletnih plesalk — fej — bolje, da molčim!"

"Res ni mogoče dopovedati, kaj vse delajo že več let, da bi kraljico ljudstvu omrazili, in še bolj čudno, kako se je to posrečilo," je dejal Reding. "Po vsej Franciji zabavljajo zoper 'Avstrijansko.' Na potu smo imeli priložnost, to opazovati. Zlasti tudi v Nanci-ju, kjer se bolj in bolj širi napačen duh med posadko. O tem bom moral še posebej poročati."

"Vem vse," je vzklilnik major. "Poznam tudi izvor, odkoder ta duh potega — Palais Royal (b. Palé Roajál)!"

Veliki sodnik je prikimal in rekel: "Tako je — vojvoda Orleanski. Toda za njim stoje ložini bratje, 1) ki se zbirajo v Palais Royal.

1) (Lože so zbirališča prostozidarskih družb in tudi te družbe same. Prva moderna prostozidarska (francoska) loža se je ustanovila v Londonu l. 1717. Danes je v prostozidarstvu organiziranih nad en milijon "bratov." Svoje uspehe so dosegli v zvezi z liberalizmom, ki je množice preslepil s frazami o svobodi, enakosti in bratstvu. Temeljno načelo je čisto človečanstvo, docela neodvisno od Boga in cerkve. Zlasti v Roman-skih deželah se lože vežejo z revolucijskimi strankami, na severu so pa bolj konservativne.) Kraljica, zoper katero hujskajo, je le pretveza, da razvneajo ljudstvo, ki mu je kralj še priljubljen. A udarec je namerjen na kralja. Tron in oltar hočejo strmoglaviti. Voltaire in Rousseau naj zavladata na Francoskem. Ta je načrt lože; imamo dokazov za to."

"Slišal sem od svojega botra Zurlaubena," sem se drznil pripomniti, "da lože nameravajo samoprosveto širiti in dobrote deliti."

"Prosveto širiti!" je zaklical major in oko se mi je zaiskrilo. "To je da — v smislu Voltairjevega, ki se je par dni pred svojo grozno smrtjo dal po novem smešnem obredu še enkrat sprejeti v ložo "Devet Sestrá," in ki hoče s to svojo prosveto uničiti Jezusa Kristusa, pravo luč sveta, in njegovo sveto cerkev. Ecrasez l'infâme! 2) — 2) Ecrasez l'infâme! Slov: "Uničite nesramnice," namreč katoliško cerkev! S tem geslom je Voltaire rad izdal svojega sovražstva in zaničevanje do naše sv. cerkve.) Dobrote deliti! Li-manice za kaline! Namestiti krščanske ljubezni malce slepla s človekoljubjem! Sv. Vincenc Pavladinski 3) in stotisoči junakov krščanske ljubezni so trpečim bratom vse drugače dobro delali. 3) (Sv. Vincenc Pavlanski (De-paul) je izmed najodličnejših ju-

govov krščanske ljubezni do bližnjega. Ustanovil je dva redova v duhovno in telesno pomoč trpečemu človeštvu: Lazariste ali Misi-onske Očete sv. V. in Usmiljene Sestre. Roj. 20. apr. 1576 v Pouy na Francoskem, je bil spočetka pastir, potem se je učil bogoslovja in postal duhovnik (1603), eno leto je bil v mohamedanskem jetništvu v Afriki, a se je vrnil na Francosko. Tu je na vso moč skušal duševno in telesno pomagati bednim ljudem, zlasti kmétom in jetnikom na galeerah (vojnih ladjah.) Pravijo, da je šlo nad 50 milijonov frankov skoz njegove roke v pomoč revežem. Umril je v Parizu 27. sept. 1660.) — In ta preluknjani zastor naj prikriva prave namene. S tem se prince in princezinje zvalili v svoje mreže. Šaj je princezinja Lamballe velika mojstrinja ženske lože. In tu včasih uprizarjajo prav genljive komedije. Nedavno so predstavljali mater devetnajstih otrok ki je k svojem deset živim vzela še eno siroto za svojo. Posadili so jo na krasen prestol, seveda obdano od onih enajstih stvari, oblečenih za genije. 1) — 1) (Geniji so se zvali pri poganih dobri duhovi, nekaj podobnega kakor krščanski

angelji.) — Neke grofica ji je dela "meščansko krono" na glavo, in neka marquiza ji je svedčano izročila močno polno denarja. To ji je bilo gotovo najljubše. In loža je obetala, da bo siroto na svoje stroške vzgojila. Take burke uga-

njajo! — Nato so pa pri razkošni pojedini napravili več denarja, nego bi stala vzgoja desetih sirot. (Dalje prihodnjé.)

Razumnost in zadovoljnost sta pot, ki vodi do odpuščanja.

Naznanilo.

Vsem onim, kateri si mislijo kupiti ali so pa morda že kupili lote v **Sternovem Parku** uljudno naznanjamo, da sprejemamo tudi **Liberty Bonde** v plačilo lot ravno tako, kakor z gotovim denarjem.

L. STERN & SONS
Prodajalci zemljišč. Zavarovanje. Posojila.
1023 Collins St.
JOLIET, ILL.

Zaupno zdravilo prinaša iznenadenja.

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovalca zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povišanje cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branili smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in morali smo cene nekoliko povišati. Vank prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanosti, ko moramo veliko več plačevati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

Trinerjevo Ameriško Zdravilno Grenko Vino

torej ima tako zaupanje in vspeh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh boleznijih je devetdeset odstotkov povzročenih in spčetih v želodu. Trinerjevo Zdravilno Grenko Vino očisti želodec in odstrani iz notranjčine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen blag zlotovnih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakorsne nepotrebne mešanice in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žareče rdeče vino. V zadevi zabasnosti, neprebavnosti, glavobola, pol-glavobola, nervoznosti, navadne slabosti, kakor tudi v šelodnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob premembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delajo in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem nepreocenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

in gotovo pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnjenje živcev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

prodere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrplosti gležnjev in drugih, najhititjše istotako za čiščenje ran, izpuščenjev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah.

Trinerjev Antiputrin

NAJNOVEJSE NAGRADE SO DOBILA TRINERJEVA ZDRAVILA V MEDNARODNIH RAZSTAVAH: GOLD MEDAL—SAN FRANCISCO 1915, GRAND PRIX—PANAMA 1916.

JOSEPH TRINER

Manufacturing Chemists

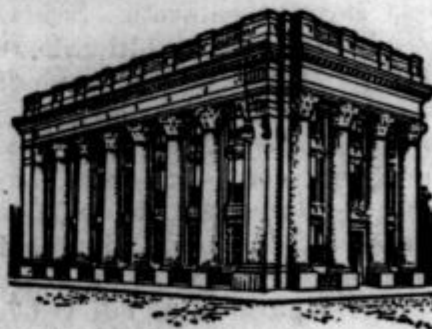
1333-1343 So. Ashland Ave.

CHICAGO, ILLINOIS

POD VLADNIM NADZORSTVOM ZEDINJENIH DRŽAV.

Ustanovljena leta 1857

Nacionalizirana leta 1864

ŽE 60 LET

je ta banka varno čuvala in držala prihranke ljudstva našega mesta. Ustanovljena je bila leta 1857. Sedaj ima že 14,000 ulagateljev. Njeno skupno premoženje, ali imetje znaša nad \$8,500,000.00. Preostanek glavnice in čisti dobiček znaša nad \$550,000.00, kar se drži v posebnem zaščitenem skladu.

Naložite torej Vaše prihranke v NAJSTAREJŠI IN NAJVEČJI BANKI V JOLIETU.

3%

Narastle obresti se polletno pripisujejo k glavnici, ali pa izplačujejo na hranilne uloge od \$1.00 naprej.

3%

FIRST NATIONAL BANK OF JOLIET.

Joliet,

Illinois.

"LJUDSKA BANKA".